

Libro
del sacerdote Giuseppe
Novacconi di Castione
1421.

Provincia Italiana della
Esse, stato antico
Castione
1881, in m. d. d. d. d. d. d.

Cinquecentina

n. 4.

4

EXERCITIA
SPIRITVALIA
Ignatij de Loyola.

Cum Facultate Superiorum.

ROMAE.

In Collegio Societatis Iesu

M. D. LXXVI.

48282

D. J. M. A. 2 - 438

EXERCITIA
SPIRITUALIA
7010

Cum Facultate Superiorum

ROMAE

In Collegio Societatis Iesu

M.D.LXXVI.

PAVLVS PAPA MIL³

Ad Perpetuam rei
memoriam.

Pastoralis officij cura, in vniuersum Christi gregem nobis commissa, & diuinae gloriae ac laudis amor facit, vt ea quae salutem animarum, et spiritualem earum profectum inuuant, amplectentes, vota eorum, qui aliquid, quod fouere, & nutrire pietatem in Christi fidelibus valeat, a nobis exposcunt, ad executionis gratiam admittamus. Cum ergo (sicut dilectus filius, nobilis vir, Fraciscus de Borgia,

A 3. Dns

4

Dux Gandiæ nobis nuper expo-
ni fecit) dilectus filius Ignatius
de Loyola, Præpositus Generalis
Societatis Iesu, per nos in alma
Urbe nostra erectæ, & per nos
auctoritate Apostolica confir-
mata, quædam documenta, siue
exercitia spiritualia, ex sacris
Scripturis, & vitæ spiritualis ex-
perimentis elicitæ, composuerit,
& in ordinem, ad piè mouendos
fidelium animos, aptissimum re-
degerit, illaq; Christi fidelibus,
ad spiritua'em consolationem, &
profectum magnopere utilia, &
salubria esse, non solum fama, ex
plurimis locis allata, prædictus
Franciscus Dux didicerit: sed e-
tiam

5
tiam experimēto manifesto, cum
Barchinonæ, tum Valentia, tum
Gandia, id compertum habuerit.
Quare idem Frāciscus Dux no-
bis humiliter supplicari fecit, ut
documenta, & spiritualia exerci-
tia prædicta, quò latius eorū fru-
ctus pateat, & plures Christi fi-
deles, maiori cum deuotione ad-
utendum illis, inuitentur, exami-
nari facere: & si approbatione,
& laude digna inueniremus, ap-
probare, & laudare, aliasque in
præmissis opportunè prouidere,
de benignitate Apostolica, digna-
remur. Nos igitur, qui documēta
& exercitia huiusmodi exami-
nari fecimus, & qua testimo-

A 3 nis

6
nio, ac relatione, dilecti filij no-
stri, Ioannis Tit. Sancti Clemen-
tis, præsbyteri Cardinalis, Burgē-
sis Episcopi, ac hereticæ prauita-
tis Inquisitoris, & venerabilis
fratris nostri Philippi Saluciarū
Episcopi, ac dictæ Urbis nostræ
in spiritualibus Vicarij generalis,
nec nō dilecti filij Egidij Fosca-
rarij, nostri Sacri palatij magi-
stri, nobis desuper facta, pietate,
ac sanctitate plena, & ad ædifi-
cationem, & spiritualem profe-
ctum fidelium valde utilia, et sa-
lubria esse, & fore comperimus:
debitū etiam respectum ad fru-
ctus vberes, quos Ignatius, et ab
ipso instituta Societas præfati, in
Eccle

7

Ecclesia Dei ubique gentium pro-
ducere non cessat, & ad maxi-
mum adiumentum, quod, ad id,
prædicta exercitia attulerunt, nõ
immerito habentes: huiusmodi
supplicationibus inclinati, docu-
menta, & exercitia prædicta, ac
omnia & singula in eis conten-
ta, auctoritate prædicta, tenore
præsentium, ex certa scientia no-
stra, approbamus, collaudamus,
ac præsentis scripti patrocinio,
communimus: hortantes pluri-
mum in Domino, omnes et singu-
los, utriusque sexus, Christi fide-
les ubilibet constitutos, ut tam pijs
documentis, & exercitijs uti, et
illis instrui deuote velint. Nec nõ

A 4 con-

8
concedentes, vt huiusmodi docu-
menta, & spiritualia exercitia
imprimi, à quocunque bibliopola:
per prædictum Ignatium eligen-
do, libere & licite valeant. Ita
tamen, vt post primam editionē,
sine consensu eiusdem Ignaty,
vel successorum eius, nec ab hoc,
nec ab alio omnino, sub excom-
municationis, & 500. duc. pijs ope-
ribus applicandorum, pœna, im-
primi possint. Ac mandantes ni-
hilominus vniuersis, & singu-
lis locorum ordinarijs, ac perso-
nis in ecclesiastica dignitate con-
stitutis, & cathedralium, ac me-
tropolitanarum ecclesiarum Can-
onicis, & earundem ordinario-

VINA

rum Vicarijs, in spiritualibus, ge-
neralibus, & officialibus vbi-
bet constitutis, quatenus ipsi, vel
duo, aut vnus eorum, per se, vel
alium, seu alios cuius de Societa-
te praedicta, vel alijs, quorum in-
tererit in praemissis spiritualibus
exercitijs, efficacis defensionis
praesidio assistentes, faciant aucto-
ritate nostra, illos dicta conces-
sione, & approbatione pacifice
frui, & gaudere: non permitten-
tes eos, per quoscūque, contra prae-
sentium tenorem, quomodolibet
molestari: contradictores quosli-
bet, & rebelles, per censuras, &
poenas ecclesiasticas, ac alia op-
portuna iuris remedia, appellatio

A 5 ne

re postposita, compescendo: Inuo-
 cato etiam ad hoc (si opus fuerit)
 auxilio brachij secularis. Nō ob-
 stant. fe. re. Bo. Papæ VIII. præ-
 decessoris nostri de vna, & Cōci-
 ly generalis de duabus dietis, dū-
 modo, ultra tres, aliquis, auctori-
 tate presentium, non trahatur: et
 quibusuis alijs constitutionibus,
 & ordinationibus Apostolicis:
 ceterisque cōtrarijs quibuscunq;
 Aut si aliquibus cōmuniter, vel
 diuisim, ab eadem sit sede indul-
 tum, quod interdici, suspendi, vel
 excommunicari non possint, per
 literas Apostolicas, non faciētes
 plenam, & expressam, ac de ver-
 bo ad verbum, de indulto huius-
 modi

modi mentionem. V olumus autē,
 quòd presentium literarum tran-
 sumptis, manu Notarij publici
 subscriptis, et sigillo alicuius Præ-
 lati, seu personæ, in dignitate ec-
 clesiastica constitutæ, munitis,
 plena fides vbique habeatur, &
 illis stetur, tam in iudicio, quàm
 extra, ac si originales literæ exhi-
 berentur, & ostenderentur. Da-
 tum Romæ apud sanctum Mar-
 cum, sub annulo piscatoris, die
 ultimo Iulij. M. D. XLVIII.
 Pontificatus nostri anno quarto,
 decimo.

Blo. El. Fulginensis.

Testimonia eorum, quibus censura exercitiorum est commissa.

In prima translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digesta, nobisque valde placuerunt, & ad animarum salutem in primis conducibilia sunt visa.

Cardinalis Burgensis.

Cōcedimus, ut opus hoc, omni laude dignū, et Christianæ professioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

Non poterunt tam sancta exercitia non maximū commodū præstare cuilibet studioso: Ideo obuijs etiam vlnis amplectenda sunt.

F. Egi-

F. Egidius Foscararius, Ma-
gister Sacri palatii.

In secunda translatione.

Legimus spiritualia hæc exer-
citia, placentq; nobis valde: et di-
gna iudicamus, quæ ab omnibus
orthodoxæ fidei cultoribus reci-
pantur, & magnifiant.

Cardinalis Burgenfis.

Concedimus, vt opus hoc, omni
laude dignum, & Christianæ
professioni valde proficuum, im-
primatur.

Philippus Vicarius.

Cum nequeat subsistere diu.
Christiana religio sine exerci-
tijs, & meditationibus aliquibus
Spiri-

14.
spiritualibus (in meditatione e-
nim, inquit vates, exardescit ani-
ma mea) nullas arbitror magis
opportunas ijs, quæ proculdubio
ex scripturarum studijs, & lon-
go rerum usu, natæ sunt.

F. Egidius Foscararius, Ma-
gister sacri palatii.

Quidā De Societate Iesu,
deuoto lectori eiusdē So-
cietatis S. in Domino .

Hæc documenta, ac spiritua
lia exercitia, quæ non tã à li-
bris, quàm ab unctione sancti Spi-
ritus, et ab interna experiētia et
usu tractãdorum animorum edo-
ctus, nos ter in Christo Pater M.
Ignatius de Loyola Societatis no-
stræ institutor, et Præpositus Ge-
neralis (ut præmissum est) compo-
suit, ab idiomate Hispanico in la-
tinũ duobus modis sunt versa: al-
tera versio, nõ solum sensum sen-
sui, sed pene verbũ verbo: altera
(quæ visa est præferenda) sensum

tam-

tantum sensui, sed fideliter redde-
 bat. Cum autem exercitia hæc, ut
 satisfaceret quorundam, et præcipue
 Illustrissimi Ducis Gandia, Frã-
 cisci de Borgia deuotioni, qui op-
 tabat aprobari ea, Sedis A posto-
 licæ auctoritate, quæ iam pridem, et
 spiritualis plurimorum omnis gene-
 ris, & conditionis hominum profe-
 ctus (qui per ea spiritum Domini
 vel hauserat. uel mirum in modum
 auxerant) ubique approbauerat:
 cum, inquam, ante approbationem
 summi Põtificis, destinatis cõsori-
 bus videnda proponeretur, utraq;
 trãslatio eis est oblata: & licet
 omnino libera cõsura, eorum subij-
 ceretur, ut adderet minueret, mu-
 tarent,

tarēt, prout in Domino videretur,
 tamen, ne verbo quidem mutato,
 vtrāque versionem (quod testimo-
 nijs eorundem in archetypis exē-
 plaribus patet) approbarūt. Quòd
 ad impressionem attinet, hoc te, pie
 lector, monitum velim, nō ijs, qui
 tantum lecturi exercitia: sed qui
 facturi, vel potiùs alijs tradituri
 sunt, esse hoc laboris, et operæ im-
 pensum. Cùm enim ad fructū vbe-
 rem capiendū parū sit legisse, nisi
 strenuè quis in eis se exercuerit, et
 magistrum in rebus spiritualibus
 versatum, sit nactus: constat non
 eo animo impressa esse, vt passim
 in vulgus emanarent: sed cum la-
 boriosum nimis esset: nec sine ma-

B gno

gno tēporis, & impēsarum dispe-
 dio, tā multa exemplaria manu-
 scribere, quibus ad Societatis ip-
 sius vsum opus erat, et vt varietate,
 et erratis plurimis (quæ in ma-
 nuscriptis depræhēdi solēt) deui-
 tatis, indubitatae fidei exēplaria
 suppeterēt, typis hoc opus excus-
 sum est: sed omnia excussa volu-
 mina, in potestatē Societatis, ad
 ipsius, vt diximus, vsū (ita vt nec
 vendi, nec excudi vllibi possint)
 sunt redacta. De his te monere,
 pie lector (si fortē minus innotue-
 rāt) cum perspecta mihi sint præ-
 dicta omnia, officij mei esse du-
 xi. Vale in Domino. Romæ VI.
 Idus Augusti. 1548.

AN

Annotationes quedam
aliquid adferentes intel-
ligentiæ ad exercitia spiri-
tualia, quæ sequuntur, vt
iuuari possit tam is, qui
ea traditurus est, quàm,
qui accepturus.

*Rima est Annota-
tio: quòd ipso nomi-
ne spiritualiũ exer-
citorum, intelli-
gitur modus quilibet examinan-
di propriam conscientiam: item
meditandi, contemplandi, orandi
secundum mentem et vocem: ac
postremo alias quascunque spiri-
tuales operationes tractandi, vt*

B z dice

dicetur deinceps. Sicut n. deambulare, iter facere, et currere, exercitia sunt corporalia: ita quoque preparare, et disponere animam ad tollendas affectiones omnes male ordinatas, & ijs sublatis, ad querendam, & inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ suæ institutionem, & salutem animæ, exercitia vocantur spiritualia.

SECUNDA est: quòd ille, qui modum, & ordinem alteri tradit: meditando, siue contemplando, fideliter narrare debet meditationis, seu contemplationis historiam, percursis obiter duntaxat punctis
 illius

illius præcipuis, et adiecta solùm
 breui declaratiuncula: Vt is, qui
 meditaturus est, accepto veritatis
 historiæ primùm fundamento,
 discurrat postea, & ratiocinetur
 per seipsum. Ita enim fiet, vt dum
 aliquid inuenerit, quod elucidationem,
 vel apprehensionem historiæ,
 aliquanto maiorem præbeat
 (siue ex discursu proprio, siue
 ex diuina mentis illustratione
 id contingat) gustum delectabiliorem,
 & vberiorem fructum
 percipiat, quàm si res ipsa ei ab al-
 tero diffusius narrata, et declara-
 ta esset. Non. n. abundantia sciētiae,
 sed sensus et gustus rerū interior
 desiderium animæ explere solet.

B 3 Tertia

Tertia est: quòd, cùm in sequē-
 tibus omnibus exercitijs spi-
 ritualibus utamur actibus intel-
 lectus, quando discurremus, volū-
 tatis verò, quando afficimur, ad-
 uertendum est in operatione, quæ
 præcipuè est voluntatis, dum vo-
 ce, aut mente cum domino Deo,
 ve' Sanctis eius colloquimur, ma-
 iorem exigi à nobis reuerentiam,
 quàm dum per vsum intellectus,
 circa intelligentiam potiùs mo-
 ramur.

Quarta est: quòd licet exer-
 citijs sequentibus, assignen-
 tur quatuor hebdomadæ, totidem
 exercitiorum partibus, singulis
 singulis respondentes: videlicet,

¶

23

ut in prima hebdomada fiat con-
 sideratio de peccatis: in secunda de
 Domini nostri Iesu Christi vita
 usque ad ingressum eius in Hie-
 rusalē die dominica palmarum:
 in tertia de passione eiusdem: in
 quarta de resurrectione, & ascē-
 sione: adiectis tribus orandi mo-
 dis: non tamen ita accipiēda sunt
 dicta hebdomada, ut necesse sit
 vnamquamque continere septem
 vel octo dies. Cum enim contin-
 gat alios alijs tardiores, vel prō-
 ptiores esse ad consequendum id,
 quod quærunt: putā in prima heb-
 domada cōtritionem, dolorē, et la-
 chrymas de peccatis suis: aliquos
 stiam plus aut minus agitari pro

B 4 barique

bariq; varijs spiritibus: expedit
 nonnunquam succidi hebdoma-
 dam quamcunque, vel extendi,
 iuxta materiae subiectae rationē.
 Solet tamen totum exercitiorum
 tempus triginta dierum, aut cir-
 citer, spatio concludi.

Quinta est: quòd mirum in
 modum iuuatur, qui sus-
 cipit exercitia, si magno animo
 atque liberali accedens, totū stu-
 dium, et arbitrium suum offerat
 suo Creatori, vt de se, suisque o-
 mnibus id statuatur, in quo ipsi po-
 tissimū seruire possit, iuxta eius-
 dem beneplacitum.

Sexta est: quòd tradens exer-
 citia, si animaduertat ei, quē

reca

recipit, nullas incidere spirituales
 animi commotiones, vt sunt con-
 solationes, vel tristitia: neque di-
 uersorū spirituum agitationes. sedu-
 lo debet percontari: an ipsa exer-
 citia præscriptis agat tēporibus,
 & quibus modis: An etiā obser-
 uet diligēter cunctas additiones:
 & de singulis ratio postuletur.
 Porro de cōsolationibus, & deso-
 lationibus infra tractabitur, pag.

238. De additionibus vero p. 84.

Septima est quòd is, qui alterū
 exercendum curat, si eum vi-
 deat desolatione affici, seu tenta-
 tione, cauere debet, ne se durum,
 vel austerum ipsi exhibeat, sed
 mitem potius, ac suauem præstet,

B 5 COR

cōfirmato eius animo ad agendū
 strenuus in posterum, detectisque
 inimici nostri versutijs, eum ad
 consolationem studeat disponere,
 tanquā breui subsequaturam.

Octava est: quōd circa conso-
 lationes, & desolationes su-
 mentis exercitia, & circa astu-
 tias inimici, poterunt vsui esse re-
 gulae, quae in prioribus duabus
 hebdomadis habentur, de va-
 rijs spiritibus internoſcendis.

Nona est: quōd quando exer-
 cendus est quispiam spiri-
 tualium rerum inexpertus, vnde
 contingat eum, in prima hebdo-
 mada crassis quibusdā, apertisq;
 tenta

tentationibus vexari, ostensis in
 inde prosequendi obsequij diuini
 certis impedimentis, cuiusmodi
 sunt molestia, anxietas, pudor,
 timor, habita honoris mundani
 ratione, tunc illi, qui eum exerce
 ri docet, supersedendum est usque
 regularum, quæ ad secundam heb
 domadam pertinent, de discretio
 ne spirituum, & ijs utendum sa
 lis, quæ in prima dantur. Quia
 quantum alter ex his accepturus
 est commodi, tantundem ex illis
 dispendij referret ob subtilitatē
 rei, & sublimitatem, quæ est su
 pra eius captum.

Decima est: quod qui exerce
 tur, si tentationibus iactetur,
 boni

boni speciem præ se ferētibus, tūc
 muniendus est per dictas regulas
 hebdomadæ secundæ. Humani e-
 nim generis inimicus, per boni
 speciē, eos ut plurimum oppugnat,
 qui antea in via vitæ, quam illu-
 minatiuam appellant, respondēte
 exercitijs secundæ hebdomadæ,
 fuerint potius versati, quàm in al-
 tera, quæ purgatiua dici solet, at-
 que per exercitia primæ hebdo-
 madæ comprehenditur.

Vndecima est: quòd exercen-
 ti se in prima hebdomada,
 expedit nescire, quid in secunda
 sit acturus: sed ad consequēdum
 illud, quod tunc quærit, acriter la-
 borare, perinde ac si nihil boni po-
 stea

sed esset reperturus.

Dodecima est: quòd admo-
nendus est is, qui exercita-
tur, ut cum in quotidiano quoli-
bet exercitio, ex quinq; infra de-
scribēdis, expēdi debeat vnus ho-
ra tēpus curet semper animi quie-
tem in hoc reperire, quòd plus tē-
poris potius, quam minus insum-
pisse, sibi conscius sit. Frequens
est enim Dæmoni hoc agere, ut
præfixū meditationi uel orationi
temporis spatium decurratur.

Decimatertia est: quòd, cum
facile sit ac leue, affluente
consolatione integrā contēplatio-
nis horam traducere: difficilli-
mū ē contra, incidēte desolatione:
Idcirco

Idcirco aduersus tentationem, de
desolationem semper pugnandum
est, producto, ultra praefinitam
horam exercitio, vincendi gra-
tia: Ita enim non solum discimus
resistere aduersario, sed eum etiā
expugnare.

DECIMA quarta est: quòd si
vacans exercitijs cernatur
consolatione multa, & feruore
magno ferri, obuiandum est, ne
promisso aliquo vel voto, incon-
sulte ac precipitanter factò, se
obstringat: Idque tanto fuerit di-
ligentius praeuertendum, quanto
ille ingenij esse instabilioris per-
spicitur. Quamuis enim vnus al-
terum iuste mouere possit ad in-
gress-

gressum religionis, in qua emittē
 da sint obedientia, paupertatis,
 atque castitatis vota: quāvis præ-
 terea maioris meriti sit opus ex
 voto, quā sine voto factum, plu-
 rima nihilominus ratio habenda
 est conditionis propriae personarū
 rum: Item attentè est consideran-
 dum, quid commodi, vel incom-
 modi possit occurrere, ad illud
 præstandum, quod aliquis pro-
 missurus sit.

Decimaquinta est, quòd tra-
 dens exercitia non debet al-
 terum impellere, ad paupertatem
 & promissionē eius, magis quā
 ad oppositū: neque ad hoc potius,
 quā ad illud institutum vitæ:

quia

quia licet extra exercitia licitum
 sit, & pro merito ducendum, si
 quis calibatum, religionem, &
 aliam quamcūque Evangelicam
 perfectionem amplecti suadeat
 ijs omnibus, quos ex personarum,
 & conditionum ratione probabi-
 le sit fore idoneos: longè tamen
 conuenientius, meliusque est, in-
 ter exercitia ipsa id non attenta-
 re: sed Dei potiùs voluntatē quaerere,
 atque præstolari, donec ipse
 Creator, ac Dominus noster ani-
 ma sibi deuotæ sese communicet,
 eamque amplexans, ad sui amo-
 rem, laudem & seruitium dispo-
 nat, prout maximè scit esse com-
 modū. Quapropter dictanti exer-
 citia

citia standū est in quodā æquili-
briū, sinē dumq; , vt citra mediū,
Creator ipse cū creatura, & hæc
vicissim cum illo rem transigat.

Decima sexta est: quod, vt
Creator ipse, Dominusque
noster in Creatura sua certius o-
peretur, si accidat animam ad a-
liquid minus rectum affici, at-
que inclinari, summoperè ac to-
tis viribus nitendum est in cōtra-
riū: vt puta, si ad officiū vel bene-
ficiū adipiscendum adspiret, nō
diuinæ gloriæ, aut communis ani-
marum salutis causa, sed commo-
ditatis suæ, negotiorumq; tempo-
ralium duntaxat: tunc affectus
ad oppositū impelli debet, per assi-

C duas

duas orationes, & alia exercitia
pia, in quibus à clemētia Dei op-
positum petatur: videlicet hūc, ve
ille animū offerat ipsi Deo, se tale
officium vel beneficiū, aut aliud
quiduis, iā non appetere, nisi prio-
rem affectum adeò mutauerit, ve
nihil iam omnino desideret, vel
possideat alia ex causa, quàm di-
uini cultus, & honoris: ~

DECIMA septima perutilis est:
quòd, scilicet tradens exer-
citia inquirere, ac scire nolens
proprias alterius cogitationes, ee
peccata: superest, vt certior fa-
ctus fideliter de cogitationibus à
vario spiritu immissis, & ad ma-
ius, aut minus bonū trahētibz,
spirō

39
spiritualia nonnulla exercitia illi
prescribat presentis anime neces-
sitati opportuna.

Decima octava est: quod iux-
ta eius, qui exercetur, habi-
tudinem, puta pro etate, doctri-
na, vel ingenio, accommodari de-
bent exercitia: ne cui rudi aut
imbecilli, seu debili ea imponan-
tur, quae ferre non possit citra in-
commodum, nedum ad profectum
suum assumere. Similiter prout
cuique in animo est sese dispone-
re, impariendum id demum est,
quod eum potissimum iuuare pos-
sit. Propterea ei, qui se instrui du-
taxat postulat, et ad gradum ali-
quem perducere, in quo animus suus

C 2 cop

conquiescat tradipotesť particulare primũ examẽ infra positũ. pa. 45. deinde generale pa. 50. simulq; modus orãdi mane per hora dimidiũ, ex præceptorũ Dei, et peccatorum mortalium cõsideratione, de qua p. 185. Suadendũ etiam fuerit, vt octavo quoque die peccata sua cõfiteatur, et quindecim dierum intervallo, vel octo potius, si affectus impellat, summat eucharistię Sacramentum. Ista exercitationis ratio proprie competit rudiõibus, seu illiteratis: quibus insuper exponenda erunt singula præcepta Dei, atq; Ecclesię, mortalia peccata, cum quinque sensibus, et operibus mi
seri

fericordia. Itidem si is, qui tradit
 exercitia, alterum viderit debilis
 esse natura, ac parū capacis, un
 de modicus prouētus, & fructus
 sperari queat, satius fuerit aliqua
 ex dictis leuioribus exercitiis ipsi
 præscribere, vsque ad confessio
 nem peccatorum: postea nonnul
 la conscientia examina, & me
 thodum confessionis frequentio
 ris dare, quibus iam paratum sibi
 animæ profectum seu lucrū tue
 ri possit. Non erit autem progre
 diendum ad electionum dictami
 na, aliorum ve, quàm prima heb
 domadae exercitiorum: quoties
 præsertim alij adsunt maiori cū
 fructu exercitandi: nec omnia o

C 3 omni

50
in omnibus prestare, temporis per-
mittit angustia: ~

Decima nona est, quod homi-
ni negotijs publicis, vel alijs
conuenientibus districto, siue in
genio, siue literis præditus sit,
suppetente ipsi hora vna & di-
midia diebus singulis ad sumen-
da nonnulla exercitia, exponen-
dum primò erit, què in finem ho-
mo creatus sit: deinde per horã di-
midia examina particulare, deinceps
generale cū modo ritè confi-
tendi, sumendiq; sancti Sacramen-
ti, tradi ei possunt: præscribendo
etiam, vt mane, per triduum, spa-
tio vnius horæ, meditationē agat
de primo, secundo, ac tertio pecca-
to, v8

ro, vt docetur, pag. 63. Postea per
 alios tres dies eadem hora de pro
 cessu peccatorum vt pag. 72. Per
 alios totidem de pœnis, quæ pec
 catis respondent. pag. 80.

Dictanda quoq; illi erunt intra
 totum dictarum trium medita
 tionum tempus, decem additiones
 illæ, quæ habentur, pag. 84.

Observabitur eadem meditandi
 ratio circa mysteria Domini no
 stri Iesu Christi, quæ infra in ip
 sismet exercitijs late explicatur.

Vigesima est, quòd ei, qui à ne
 gotijs liberior est, & fru
 ctum cõsequi spiritualem optat,
 quàm possit maximum, traden
 da sunt omnia exercitia eodem,

C 4 quo

quo procedunt, ordine (& quidē scribi rerum capita ne excidant ē memoria expedit) In quibus (secūdum successum communio-rem) tanto maiorē faciet progres- sum spiritualis uitae, quāto magis ab amicis, notisq; omnibus, et ab omni rerum humanarum sollicitu- dine sese abduxerit: vt si ab ædi- bus pristinis migret in domum, cellāue aliquā secretiorem, vnde ipsi liberum securumq; sit egredi ad matutinū sacrū Missæ, vel ad vesperearum officiū cum libuerit, audiendum, absque familiaris cui- usquam interpellatione. Ex qua quidem loci secessione inter alias multas cōmoditates hæ tres præci-
 pue

pue confurgunt. Prima, quòd ex-
 clusis amicis, et familiaribus, ne-
 gotijsq; minus recte ordinatis ad
 Dei cultū gratiam apud Deū nō
 mediocrē meretur. Secunda, quòd
 per huiusmodi secessum intelle-
 ctu minus quàm antea distracto
 in diuersas partes, sed collecta
 redactaq; omni cogitatione ad rē
 vnā, scilicet ad obsequēdum Deo
 Creatori suo, et saluti animæ suæ
 consulendū multo liberius, ac ex-
 peditius vitur naturæ viribus in-
 querendo eo, quod desiderat tan-
 topere. Tertia, quòd quāto se ma-
 gis reperit anima segregatam, ac
 solitariā, tanto aptiorem seipsam
 reddit ad querēdū, attingendūq;

C 5. Crea-

Creatorem, et Dominum suū: ad quem insuper, quò propius accedit, eò melius ad suscipienda bonitatis diuinæ dona disponitur.

Exercitia quedam spiritualia, per quæ homo dirigitur, vt vincere seipsum possit, & vitæ suæ rationem, determinatione à noxijs affectibus libera, institueret.

Imprimis, vt per huiusmodi exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, inuari queat, supponendū est Christianum vnumquemque pium, debere promptiore animo sententiã
sen

43
seu propositionē obscurā alterius,
in bonā trahere partē, quā dā
nare. Si verò nulla eam ratione
tutari possit, exquirat dicētis mē
tem, et si minus rectē sentiat, vel
intelligat, corripiat benignē: hoc
nisi sufficit, vias oēs opportunas
tentet, quibus illum sanū intelle-
ctū, ac securum reddat ab errore.
principium Siue funda-
mentum.

CREATUS est homo ad hunc fi-
nem, vt Dominum Deum
suum laudet, ac reueretur, eiq;
seruiens tandem saluus fiat. Re-
liqua verò suprā terram sita,
creata sunt hominis ipsius cau-
sa.

sa, ut eum ad finē creationis suae
 prosequendum iuuent : vnde se
 quitur vtendum illis, vel absti
 nendum eatenus esse, quatenus
 ad prosecutionem finis vel con
 ferunt, vel obsunt. Quapropter
 debemus absque differentia nos
 habere circa res creatas omnes
 (prout libertati arbitrij nostri
 subiectæ sunt, & non prohibitæ)
 Ita, vt (quod in nobis est) nō quæ
 ramus sanitatem magis, quam
 ægritudinem : neque diuitias pau
 pertati, honorem contemptui, vi
 tam longam breui præferamus.
 Sed consentaneum est, ex omni
 bus ea demum, quæ ad finem du
 cunt, eligere ac desiderare.

Exa

45
Examē Particulare, &
quotidianū, tria tempo-
ra cōplectens, ad disposi-
tionem sui, ac duplicem
discussionem accōmoda.

Primum tempus est
matutinum, quo de-
bet homo, statim dīo
à somno surgit, pro-
ponere diligentem sui custodiam
circa peccatum aut vitium ali-
quod particulare, à quo emenda-
ri cupit. Secundum est pomeri-
dianum, in quo petenda est à
Deo gratia, ut reminisci possit
ille, quoties in peccatum seu de-
lictum istud particulare incide-
rit, et in posterum cauere: deinde

prio-

priorem faciat discussionem, exci-
 gēs ab anima sua rationē de pec-
 cato, seu vitio iā dicto et singulas
 diei partes præteritas percurrēs
 ab ea hora, qua surrexit, vsque ad
 præsentē, quoties illud commise-
 rit: et pūcta totidē signet in prio-
 re linea figura subscripta: qui-
 bus peractis denuo proponat per
 spatium diei reliquū, diligentius se
 se cohibere. Tertiū erit vesperti-
 num tēpus, in quo, post cœnæ ho-
 ram, facienda est discussio secun-
 da, percurtis itidē horis singulis,
 ab examine priore vsque ad præ-
 sens lapsis, et eodem modo reme-
 moratis enumeratisque vicibus,
 quibus deliquerit, parem eis pun-
 ctorum

Et eorum numerum signabit in posteriore linea figura; sequenti similis, ad hoc preparate.

ADDITIONES QUATVOR
utiles ad faciliorem & celeriore[m] peccati, seu uitii cuiusuis extinctionem.

Prima est, ut quoties id peccati seu delicti genus homo commiserit, manu peccatori admota, doleat de lapsu: quod fieri potest etiam assistentibus alijs, nec aduertentibus.

Secunda est, ut sub notatione numeris, comparatisque inuicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attendat, an à priori examine usque ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia est: vt conferat diei se
cūde, atque præcedētis exa
mina inuicē: considerans ecquid
sibi emendationis interuenerit.

Quartæ aut collatis hebdoma
darum duarum inter se
examinibus, pari modo: factæ
vel omisse emendationis rationē
habeat.

Tem notandum est ex sequen
tibus figuris primam cæteris
longiorem deputari diei primæ,
puta Dominicæ: Secundam verò
diei Lunæ paulo breuiorem: et ita
deinceps: cūm pars sit diminui in
dies erratorum numerum.

IV.

DEXA

Examen conscientiae generale ad purgationem animae, & ad peccatorum confessionem vtilissimum.

Dico comperto ponitur triplex incidere homini cogitationum genus: Vnum ex proprio surgens motu ipsius hominis: Reliqua uero duo extrinsecus aduentia, ex boni scilicet, vel mali spiritus suggestione.

De Cogitatione.

Duobus modis elicitur meritum ex mala cogitatione in materia peccati mortalis, de qua hic sermo est. Primo, quando suggeritur-

ritur de patrandō mortali crimine cogitatio, sed ea confestim repugnando vincitur. Secundo, quando prauæ istiusmodi suggestioni semel, ac iterum repulsæ, & subinde nihilominus reuertenti continue resistit homo, donec penitus expugnetur: quod quidē victoriæ genus merito alterum antecellit.

Peccat autē leuiter aliquis, seu venialiter, quando in suborta peccati mortalis cogitatione, aliquantulum moratur, quasi auscultando, vel quādo aliqua obiter sensus delectatione afficitur, vel in ea re tundēda sese exhibet negligentē.

Mortale vero peccatū, per cogi-

D 2 tati

2
ationē duob. modis admittitur.
Primo, quando cogitationi peccati
præberur, quacunque ratione,
assensus. Secundo, quando peccatum
illud opere completur: idque
gravius est priore, ex tribus causa-
sis: Videlicet, ob maiorem tempo-
ris decursum: ob actum inten-
sionem: & ob plurimum deniq;
offendiculum, siue detrimentum.

De Loquela.

Verbo etiam multifariam of-
fenditur Deus: vt in blaspho-
mia, iuramento. Nam iurandum
non est, neque per Creatorē, neq;
per creaturas vllas, nisi concur-
rētibus his tribus, veritate, neces-
sitate,

firmitate, ac reuerentia. Porro intel-
 ligenda est necessitas, non in ve-
 ritatis cuiuslibet affirmatione:
 sed eius tantum, quæ circa spiri-
 tuale, corporale, vel etiã tempo-
 rale bonũ aliquod, momẽti est nõ
 leuis. Reuerentiã dicimus, quando
 assumens diuinum nomen adhi-
 bet cõsiderationem, ut Deo Crea-
 tori, ac domino debitus honor tri-
 buatur.

Sciendum est autem, licet iura-
 mentum temere, seu vane factũ
 per Creatorem, sit grauius pecca-
 tum, quam per creaturam: diffici-
 lius tamen esse, per hãc, quam per
 illum licite iurare, seruatis debi-
 tis circumstantijs, quas diximus.

D 3 Prò

primo, quia in mentione creaturæ
 faciendæ per iuramentū, nō ita
 excitamur aut reddimur atten-
 ti, vt ex veritate ac necessitate
 iuremus, sicut nominato rerum
 omnium Creatore. Secundo, eo
 quòd ad honorem Deo exhiben-
 dum cum reuerentia, longe debi-
 lius mouemur ex commemora-
 tione creaturæ, quàm ipsius Dei
 Creatoris: Quamobrem iurare
 per creaturas perfectis magis cō-
 ceditur, quàm crassioribus; siue
 idiotis: quandoquidem perfecti
 ex contemplationis usu assiduo,
 & Illustratione intellectus, cōsi-
 derāt propius, atq; deprehendūt
 Deum secundum essentiã, præsen-
 tiam.

etiam, et potentiã suam creaturæ
 cuiuslibet inesse: vnde ad præstādã
 illi debitã in iuramento reueren-
 tiã paratiores sunt alijs qui eo per-
 fectionis nondum prouecti sunt.
 Tertio, quia creaturis ad confir-
 mationem iuramēti crebrius ad-
 scitis, periculũ esset idololatriæ:
 id quod imperfectis magis, quã
 perfectis fuerit timendum.

VItãdũ est insuper verbũ otio-
 sum (inter alia locutiõis pec-
 cata,) quale esse intelligitur, quod
 cunque nec loquenti, nec alteri
 prodest: nec eo etiam animo pro-
 fertur, vt adferat vtilitatem. E-
 conuerso uero minime otiosum cõ-
 sendum est verbum illud, quodcũ

D 4 que

que ad animam vel propria, vel aliena, aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certe ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiam si quis de negotijs loquatur, ab instituto suo alienis: ut religiosus de bellis vel mercimonijs. Ceterum ex sermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum vero finem, aut futiliter prolatus sermo, generat peccatum.

Sunt et oris peccata mendacium, falsa testimonia detractio. Nam detrahendum non est alteri, nec obmurmurandum. Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicum non sit, cum
mala

mala intentione, uel graui damno
 fame alterius, mortale itidem
 peccatum committitur, ueniali au-
 tem, ueniale solum. Ad hæc
 quotiescunque alienum patefaci-
 mus uitium, uel defectum, no-
 strum ipsorum uitium, ac defe-
 ctum simul commonstramus.

Veruntamen ubi recta mens est,
 de proximi delicto licebit loqui
 bifariam.

Primo, quando publicum est, ut
 meretricium, uel damnatum in
 iudicio, uel perniciosum, puta ob
 errorem publicum, animos con-
 uersantium corrumpentem.

Secundo, quoties occultū alicuius
 crimen, indicatur alteri, per cu-

D 5 ius

ius subuentionem, ille releuari a peccato possit: dummodo rei huius, probabilis aliqua ratio, vel coniectura offeratur.

Possent inter oris peccata, irrisiones, contumeliae, & alia id genus ascribi: quae persequi licebit tradenti exercitia, prout opus esse iudicauerit.

De opere.

Propositis ante oculos decem mandatis Dei, cum Ecclesiae praeceptis & iussis maiorum, seu superiorum, aestimandum est, quicquid fit operis, aduersus quodlibet eorum, id peccatum esse: leuius aut grauius tamen, pro inaequali peccandi modo, & pro

pro diuersa peccantium habitu-
dine. Porro, reduci ad iussa duci-
mus superiorum, diplomata, seu
indulta Pontificum, pro infide-
lium expugnatione, vel Christiano-
rum pace, concedi atque pro-
mulgari solita: per quæ ad confes-
sionem peccatorum, & Euchari-
stia sanctæ sumptionem, Christi
fideles inuitantur. Peccat siqui-
dem non leuiter, quicumque tam-
pias Rectorum Ecclesiæ cohorta-
tiones, sanctionesque aspernari
audet, ac transgredi.

Exa-

Examiniſ Generalis mo-
 dus, particulas, ſeu pun-
 cta quinque; complectentis.

*P*rimum punctū est:
 domino nostro Deo,
 pro beneficijs acce-
 ptis, gratias agen-
 das eſſe.

Secundum, quod debemus pro
 cognitione, & expulſione pecca-
 torum gratiam flagitare.

Tertium, de admiſſis præſenti
 die peccatis, rationem ab anima
 noſtra exigere, per horas ſingu-
 las, ex quo ſurreximus, veſtigā-
 do. Et primo quidem circa cogita-
 tionem, deinde circa loquelā, atq;
 operationem, eodē ordine, quo, in
 par.

particulari examine, traditum
est. Quartum, poscere veniam
de delictis.

Quintum, proponere cū Dei gra-
tia emendationem: & orationem
dominicam, post dicta omnia,
recitare. Pater noster.

Confessionis Generalis, &
communione vsus.

EX Cōfessione generali ultro
facta, inter alia pleraq;, per-
cipiuntur tria hæc emolumenta.
Primum: quòd tametsi, qui an-
nis singulis saltem confitetur se-
mel, ad generalē huiuscemodi cō-
fessionem, minime obligetur: eam
tamen facienti ipsi multo plus

COM.

commodi, & meriti accedit: ob
dolorem scilicet de peccatis, &
malitia vitæ præteritæ, quem ita
sentit vehementiorem.

Secundum, quoniam inspecta,
per spiritualem exercitationem,
lōge quam antea manifestius na-
tura, et malitia peccatorum, tãto
amplius commodum, ac meritũ
percepturus est.

Tertium, quia consentaneum est,
hominem sic rite confessum, atq;
dispositum, multo melius se habe-
re ad Eucharistiæ sumptionem:

Quæ maxime confert, et ad fugã
peccati et ad gratiæ receptæ cõ-
servationem, & augmentum.

Porro generalis ista confessio, post
hebdo

Hebdomada primæ exercitia potissimum erit opportuna.

Primum exercitiū, meditando secundū tres anime potentias. circa peccatū triplex. Et continet orationē præparatoriā, duo præludia, & puncta tria præcipua, cū vno colloquio.

Ratio præparatoria est, qua petimus à Domino gratiam: ut vires atq; operationes nostræ omnes, sincere ad eius gloriam, & cultum tendāt.

Primum præludium est, ratio quedā componendi loci: pro qua

qua notādum est, quod in quavis
 meditatione, siue cōtemplatione,
 de re corporea, vt vta de Chri-
 sto, effingendus erit nobis, secū-
 dū visionē quandam imaginariā
 locus corporeus, id. quod cōtem-
 plamur, representās, veluti tene-
 ptum, aut mons, in quo reperia-
 mus Christum Iesum, vel Mariā
 Virginē, & cetera, quæ spectāt
 ad contemplationis nostræ argu-
 mentum. Sin autem speculationi
 subest res incorporea, vt est con-
 sideratio peccatorum, nunc obla-
 ta: poterit loci constructio talis
 esse, vt si per imaginationē cerna-
 mus animā nostram, in corpore
 isto corruptibili, velut in carcere

constrictam : hominem quoque
ipsum, in hac miseria valle, inter
animalia bruta, exulantem.

Secundum erit præludium, ut à
Domino id postulem, quod exo
pto, iuxta propositæ cõtemplatio
nis argumentum: nimirum, si de
Christi resurrectione fuerit me
ditandũ, petenda erit lætitia, qua
gaudenti Christo, congaudeã: sin
de passione, lachrymas, pœnas, &
angores petam, ad compatiẽdum
Christo patienti. In præsentem er
go meditatione, pudorem confu
sionẽq; mei ipsius, debeo exposce
re, attendens quàm multi homi
nes ob peccatum mortale, vel unũ
eum, damnati fuerint: & quòd

E ego

ego toties peccando sim damnationem commertus.

Notandū ad hęc, quod omni meditationi, seu contemplationi, præmitti debent tam oratio præparatoria, quàm præludia duo: sed oratio quidem semper fit eodem modo, præludia vero pro diuersitate rerum sunt diuersa.

Primum punctū erit: vt exerceatur memoria mea, circa primum peccatorum omniū, quod fuit ab angelis commissum, adhibito statim discursu intellectus, atq; voluntatis motu, instigante me ad voluenda, et intelligēda ea, per quæ erubescam, & confundar totus, facta vnus tantum pecca-

peccati angelorum, cum tot meis
 comparatione: Vnde colligere li-
 ceat, cum illi ob vnicum crimen,
 addicti sint inferno, quam saepe
 ipse, supplicium idem meruerim.
 In memoriam itaq; dicimus tra-
 hendum esse, quo pacto angeli
 creati primum in statu gratiae
 sed (quod necesse erat ad beatitu-
 dinis consummationem,) non vo-
 lentes per arbitrij libertatē, Crea-
 tori suo reuerentiam, & obse-
 quium praestare, at contra eum
 ipsum insolescentes, conuersi fue-
 rint ex gratia, in malitiam, &
 de caelo ad infernum praecipitati.
 Consequenter discurrendum erit
 per officium intellectus circa haec

E 2 pen

pensculatius, nec non concitatis
dis simul voluntatis affectioni
bus, acrius insistendum.

SECUNDUM est punctū, easdem
Potentias tres, circa peccatum
primorum parentum (quod secun-
dum appellabimus) exercere: tra-
ctādo memoria, quā diurnā,
ob illud, poenitentiam egerunt:
quanta humanum genus, corru-
ptio inuasit: quot hominum mil-
lia ad inferos deturbati sunt. Me-
morandum est videlicet, quomo-
do Adam in Damasceno cāpo,
de limo terræ factus, positusque
in terrestri Paradiso, et Eva for-
mata ex una costarum eius, cum
de fructu arboris scientiæ boni, et

mali,

mali, prohibiti essent comedere,
 & nihilominus comedissent: post
 peccatum subito, ex Paradiso eis
 cli sint: vestibis pelliceis indu-
 ti, & originali iustitia priuati,
 reliquū vitæ suæ tēpus, in labori-
 bus, ac ærumnis maximis, poeni-
 tēdo traxerint. Super his etiā, ra-
 tiocinio intellectus, & affectibus
 volūtatis, vtendū erit, sicut prius.

Tertium est. vt exerceamur
 pari modo, circa peccatum
 mortale, & particulare quodli-
 bet (ipsum nos tertium peccatum
 dicemus, ut à duobus supra positis
 distinguatur) considerando quòd
 peccato tali, vel semel duntaxat
 cōmisso, forte detrusi sint multi

E 3 ad

ad infernū: quodq; præterea pro
 pe innumeri, ob delicta meis pau
 ciora, atq; leuiora forte cruciētur
 æternis pœnis. Vnde memoria ver
 sandū erit, quāta sit pœcati gra
 uitas, et malitia, Deum omnium
 Conditorem atq; Dominum offen
 dentis. Ratiocinandū quoque est,
 supplicium æternū peccato iuste
 irrogari, vt pote, aduersus infini
 tam bonitatem Dei perpetrato.
 Postremo suscitandi sūt affectus,
 sicut iam dictum est.

Colloquium fiet, imaginando
 Iesum Christum coram me
 adesse, in cruce fixum. Itaq; ex
 quiram mecum rationem, qua
 Creator ipse infinitus, fieri crea
 tura,

tura, & ab æterna vita, ad tēpo
 rariā mortē venire, pro peccatis
 meis dignatus sit. Arguā insuper
 meipsum, percōtans, quid hacten
 us dignum memoratu, egerim
 pro Christo? quid agā tādem, aut
 agere debeam? Et in eum intuēs
 sic cruci affixum, ea proloquar,
 quæ suggeret mens. & affectus.
 Porro Colloquij proprium illud
 est, vt fiat sicut amici sermo, ad
 amicum, vel serui, ad dominum:
 nunc gratiæ aliquid petendo: nūc
 culpam aliquam meam incusan
 do: interdum propria quælibet cō
 municando, ac petendo consilium
 super illis, siue auxilium. Vltimo
 dicatur Pater noster.

E 4 SE

Secundū Exercitiū, est meditatio de peccatis, cōpletens vltra orationē preparatoriam, & duo prēludia, quinque articulos, seu pūcta, cum colloquio ad finē.

Reparatoria oratio eadem quæ supra.

Prius præludium eandē exigit cōstructionē loci, vt in præcedenti meditatione. Posterius vero fiet, poscendo id, quod hic quærimus, dolorem scilicet intensum, de peccatis, atque abundantem fletum.

Punctum primū, sit processus quidā, per quē, peccata totius vitæ,

vitæ, in memoriam reuocantur,
percurſis gradatim, diſcuſſiſque
annis, & ſpatijs temporum ſingu-
lis: Qua in re, tripici iuuamur cō-
pendio, cōſideratis videlicet locis
habitationis noſtræ, conuerſatio-
num modis. & officiorum, ſeu ne-
gotiorum, quibus functi ſumus,
generibus diuerſis.

Secundum eſt, peccata ipſa per-
ſpēdere, quanta ſit fœditas. &
nequitia ſingulorum, ex natura
ſua. ſi vel prohibita non eſſent.

Tertiū eſt, conſiderare me ip-
ſum. quiſnā, aut qualis ſim,
additis ex ēplis quæ me in maiore
mei contemptum trahāt. vt ſi me
cum reputem, quātulus ſim ad ho-

E s **minum**

minū omniū ceterum comparatus:

Quid deinde sit multitudo uniuersa mortalium, si cum angelis, beatisq; omnibus conferatur: post hęc attendendum est, quid rei sit tandem, quicquid est creatū, præ ipso Deo Creatore: Iam quid homūcio ego vnus esse possum? demum inspiciam corruptionē mei totius, prauitatem animæ, atque corporis foeditatē: ac me, tāquam vlcus, siue apostema esse ducā, ex quo tanta sanies peccatorum, tātaque vitiorum lues defluerit.

Quartum est: cogitare quid sit Deus, quē ita offēdi: collectis, comparatisque perfectionibus, attributis Deo, ut proprijs,

prijs, cum oppositis meis vitijs, at
que defectibus : summam scili
cet, eius potentiam, sapientiam,
bonitatem, & iustitiam, cum
extrema mea infirmitate, igno
rantia, malitia, & iniquitate,
conferendo.

Quintum: In exclamationem
prorumpere, ex commo
tione affectus vehementi, admi
rando valde, quomodo creature
omnes (discursu facto per singu
las) me sustinuerint tandiu, &
hucusque viuū seruauerint : quo
modo angeli, diuinæ iustitiæ gla
dium ferentes, æquo me animo
tulerint, custodierint, suisque
etiā iuuerint suffragijs : quomo
do pro

do pro me intercesserint Sancti.
 quomodo Cœlum, Sol, Luna, &
 alia Sydera, Elementa, cunctaq;
 animantium genera, & Terræ
 germina, debitæ vindictæ loco,
 mihi seruiert. Et quo deniq; mo
 do non absorbuerit me, dehiscens
 tellus, et mille infernos reserans,
 in quibus perpetuas pœnas datu
 rus essem: ~

Terminanda demum erit hæc
 meditatio, per colloquiũ, ex
 tollendo infinitam Dei misericor
 diam, et gratias pro viribus agen
 do, quòd vitam ad hunc vsque diẽ
 prorogauerit, vnde proposita in
 futurum, mei emendatione, reci
 sabo semel Pater noster.

T E R.

Tertium Exercitium non
erit aliud, quàm repetitio
primi, & secundi, vnà cū
tribus colloquijs.

Post preparatoriam
orationem, & du-
plex præludium, repe-
tenda erunt prace-
dentia duo exercitia, notatis pun-
ctis, seu locis, in quibus maiorem
senserimus consolationem, deso-
lationem, aut aliam quācunq; spi-
ritualem affectionem: ac in illis
diutius diligentiusque immoran-
dum erit, deinde occurrente nobis
spirituali motu, ad colloquia quæ
sequuntur tria veniemus.

Collo

Colloquiū primum fit, ad Do-
 minā nostrā Christi Matrē,
 flagitādo intercessionē eius apud
 Filiū, et gratiæ impetrationē no-
 bis tripliciter necessariā. Primò,
 ut internam criminū nostrorū co-
 gnitionē, ac detestationē sentia-
 mus. Secundo, ut operū nostrorū
 agnoscentes, abhorrentesq; ordinē
 perversum, correcto eo, nosmet
 ipsos secundum Deum recte ordi-
 nemus. Tertio, ut perspecta, &
 damnata mūdi prauitate, à rebus
 mūdānis, ac vanis nos recipiamus.
 His expletis semel recitetur *Aue*
Maria.

Secundum colloquium fiat simi-
 liter ad Christū Dominum, et
Media

Mediatorem nostrū: vt illa eadē nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit: Anima Christi: ~

TERTIŪ eodem processu, faciendum est ad Deum Patrem, vt triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine semel recitandum Pater noster &c. ~

Quartum exercitiū cōficitur ex tertij repetitione.

PONITUR repetitio eiusmodi, veluti quædam eorū ruminatio, quæ meditatus sum in exercitijs prioribus: vt ea continue reminiscendo, discurrat facilius intelle-

ctus,

ctus, sine diuagatione. Adijcienda quoq; erūt, tria eadem colloquia.

Quintum Exercitium est contemplatio de inferno, continetque vltra orationem præparatoriam, & duo præludia, pūcta quinque, & vnum colloquium.

Ratio præparatoria nō differt à superiore.

Prius præludiū, hic habet compositionē loci, subiecta oculis imaginationis, inferni lōgitudine, latitudine, ac profunditate. Posterius vero, cōsistit in poscenda intima pœnarū, quas damnati

luunt

luunt, apprehensione, vt si quādo
me ceperit diuini amoris obliuio,
saltem, à peccatis, supplicij timor
coerceat: ~ et abhorreat et terreat

Punctum primum est, spectare
per imaginationem, vasta in
ferorum incēdia, et animas igneis
quibusdam corporibus, velut er
gastulis inclusas: ~ i. carcerib;

Secundum. audire imaginarie
Splanctus, eiulatus, vocifera-
tiones, atq; blasphemias in Chri-
stum, & Sanctos eius, illinc e-
rumpentes: ~

Tertium: imaginario etiā ol-
factu fumum, sulfur, et sen-
tina cuiusdā, seu fecis, atq; putre-
dinis graueolentiam persentire:

F Quar

Quartū: gustare similiter
res amarissimas vt lachry
mas, rācorē, cōscientiæq; verimē.

Quintum: tangere quodāmo
do ignes illos, quorū tā
ctu animæ ipse āburuntur.

Colloquēdo interim cū Chri
sto, in memoriā adducendæ
erūt illorū animæ, qui ad inferni
poenas dānati sunt, vel quia crede
re noluerunt aduentū Christi, vel
licet crederent, nō tamen cōfor
mem præceptis eius vitam exege
runt: idq; vel ante aduentū Chri
sti, vel eodem tempore, quo vixit
Christus in hoc mūdo, vel post il
lud deinceps: Gratiæ postremo a
gēdæ sunt eidē Christo quā m
ximæ,

ximæ, quod in tale quodpiam exerci-
tium, non permiserit me corrue-
re, sed potius ad hunc vsque diem
summa pietate, & misericordia,
me persecutus sit. Finis impone-
tur, dicto Pater noster.

Si visum erit ei qui tradit exerci-
tia, expedire ad profectum, eorū,
qui exercentur, alias meditatio-
nes his adycere, vt de morte, ac
alijs peccati pœnis, de iudicio etc.
non se putet prohiberi, licet hic
non ascribantur.

Exercitiorum vero tempus ita
distribuendum est, vt primū eorū
fiat in media nocte, secundū ma-
ne, simul ac surrexerimus, tertiū
ante, vel post Missæ sacræ, non diū

F 2 sum-

sumpto cibo. Quartū, circiter ho-
rā vesperarū. Quintū, hora ante
coenā. Quæ temporis distributio,
singulis quatuor hebdomadis, cō-
munis est: variari tamen potest,
atq; augeri vel minui, prout vni-
cuiq; ad peragenda dicta quinq;
exercitia, ætas, animi, corporisq;
dispositio, siue naturæ ipsius com-
plexio subservit.

Additiones ad exercitia
melius agenda, & ad ea
quæ optantur, inueniēda,
perutiles.~

Prima est: vt ego, post cubicū,
ante somnum, modico tempo-
ris spatio, quo recitaretur semel
angelica salutatio, cogitem de ho-

ra,

ra, qua surgendum mihi erit. &
de exercitio faciendo: ~

Secūda: vt ex pergefactus, statim exclusis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ notationis exercitio, cōtēplaturus sum: Vtque, maioris verecūdiæ, et cōfusionis gratia, exemplum mihi huiusmodi proponam: Quomodo miles aliquis staret coram rege suo & coetu aulico erubescens, anxius & confusus, qui in regem ipsum acceptis ab eo prius beneficijs, donisq; plurimis, ac magnis, graviter deliquisse conuictus esset. In secūdo itidem exercitio, reputans quātum peccauerim, singā

F 3 me

me catenis vinculum esse, ac pro-
tinus sistendum coram summo iu-
dice, sicut mortis reus quispiam,
ferreis ligatus cōpedibus duci ad
tribunal solet: ~ His igitur, vel
alijs, pro meditandarum rerum
genere, cogitationibus imbutus,
vestitu meo me induam.

Tertia: ut à loco futura medi-
tationis, vno, vel gemino ad
huc passu distans, per tantillum
tēpus, quo percurri oratio Domi-
nica posset, animo sursum eleuato,
considerem Dominum meum Ie-
sum, vt præsentem, & spectan-
tem, quidnam acturus sum: cui
reuerentiam cum humili gestu
exhibere debeam.

Quarta

Quarta est: ut ipsam aggre-
 diar contemplationē, nunc
 prostratus humi, et pronus, aut su-
 pinus iacens, nunc sedēs. aut stās:
 Et eo me cōponens modo, quo spe-
 rem facilius id consequi quod o-
 pto. Vbi aduertī hęc duo debent:
 Primum, quod si flexis genibus,
 vel in alio quouis situ, voti cōpos-
 fiam, nil requiram ultra: Secun-
 dum, quod in puncto, in quo asse-
 cutus fuero quęsitam deuotionē,
 conuiescere debeo sine transcur-
 rendi anxietate, donec mihi sa-
 tisfecero.

Quinta: ut cōpleto exercitio,
 sedens, vel deambulans,
 per quartam circiter horę par-

F 4 tem,

rem, mecum dispiciam, quomodo meditatio, seu contemplatio mihi successerit: Et si quidem male, inquiram causas, cum poenitudine, ac emendationis proposito: sin vero bene, gratias Deo agam, eundem postea modum obseruaturus.

Sexta ut cogitationes quae gaudio adferunt, qualis est de gloriosa Christi resurrectione, subterfugiam: quonia talis quaelibet cogitatio, impedit fletum, et dolorem de peccatis meis, qui tunc querendus est adscita potius, mortis vel iudicij recordatione.

Septima ut eadem ob causam, somni me priuam lucis claritate, ianuis ac fenestris clausis

TAN

tantisper, dum illic moror, nisi
quandiu legendum, aut vrescen-
dum erit: ~

Octava ut à risu, verbisq; ri-
sum provocantibus, maxi- *Risu*
mè abstineam.

Nona ut in neminem oculos
intendam, nisi salutadi, aut
valedicendi poscat occasio: ~

Decima ut aliquam addã sa-
tisfactionem, seu peniten-
tiam: Quæ quidem in interiorem
et exteriorem diuiditur, Interior
est, dolor de proprijs peccatis, cū
firmo proposito cauēdi, tū ab illis,
tū ab alijs quibusuis in posterum.
Exterior autē, est fructus interio-
ris, videlicet castigatio aliqua de-

F 3 com

commisſis: quæ tribus potiffimū
modis aſſumi poteſt.

Primo, circa victum: ſubtractis
quibusdam non ſuperfluis ſolum
(quod tēperantiæ eſt, non pœnitē-
tiæ) ſed etiam conuenientibus ali-
mentis: Et eo fit melius, quo plus
ſubtrahitur, vitata interim natu-
ræ corruptione, aut debilitate gra-
ui, ſeu infirmitate. Secundo, circa
ſomni & ſtrati modum, ſublatis
non mollibus tantum, aut delitio-
ſis rebus ſed alijs etiā opportunis,
quantum licet, citra vitæ, aut va-
letudinis, graue periculum: qua-
propter de ſomno neceſſario ni-
hil demēdū eſt, niſi aliquātis per-
ad conſuetudinem (ſi cui eſt nimij
ſomni)

somni) moderādam. Tertio circa
 ipsā carnē, vt inflictū sētiat dolo-
 rē, ad motis, gestatisq; cilicijs, fu-
 nibus aut uectibus ferreis, uel in-
 cussis uerberibus ac plagis, uel alijs
 austeritatis generibus assūptis:
 In quibus tamen omnibus magis
 expedire uidetur, vt doloris sen-
 sus in carne tantum sit, nec pene-
 tret ossa, cum infirmitatis pericu-
 lo. Quare flagellis potissimū ute-
 mur ex funiculis minutis, quæ
 exteriores affligunt partes, non
 autem adeo interiores, vt ualenti-
 dinem aduersam causare possint.
 Notāda sūt insuper quatuor hæc:
 Circa pœnitentiā Primum
 quod pœnitentiæ exterioris triplex
 plex

92
plex est usus seu effectus: nimirum, ut pro delictis præteritis nõ nihil satisfiat. Ut vincat seipsum homo, inferiorem sui partem, que sensualitas appellatur, superiori, hoc est rationi, magis subijciens. Ut postremo quæramus atque impetremus aliquod gratiæ diuinæ donum, quod optamus: puta intimam cordis contritionem de peccatis, et abundantiam lachrymarum, vel propter illa, vel propter poenas & dolores passionis Christi, aut dubij alicuius, quòd nos angit, resolutionem.

Secundum, quòd, additiones primæ duæ, solis cõueniunt exercitijs, quæ media nocte, et sub auro

rare

vā fiunt. Quarta vero in tēplo, vel
corā alijs nūquā, sed domi tātum,
& clanculum exequenda est.

Tertium quòd quādo is, qui exi-
ercitatur, effectum quāsītum nō
consequitur, vt dolorem, vel con-
solationem: mutare subinde expe-
dit rationem victus somniq; , et
alia genera poenitentiae: Ita vt poe-
nitentiam vnā per triduum se-
stemur, & proximo eam biduo
relinquamus; vel etiam triduo,
prout diuersis, plus aut minus poe-
nitentiae est sumendum.

Præterea, cum poenitentias hu-
iusmodi sepe omittamus ob affe-
ctum carnis aut erroneum iudi-
cium, quasi naturalis nostra com-
plexio

plexio ferre illas non possit, citra
 ingens valetudinis detrimentum:
 Et è contrario iustū nonnunquā
 pœnitentiæ modū excedamus, de
 corporis robore nimis confidētes:
 mutatis, ut dictum est, pœnitentiæ
 generibus, ac per vices sumptis,
 & relictis, euenit plerunque, ut
 clementissimus Dominus, qui na-
 turam nostram perfectissime co-
 gnoscit, unicuiq; id compertum
 reddat, quod ipsi expedit.

Quartum: quod, particulare exa-
 men, fiat ad tollendas culpas &
 negligentias, quæ circa exercitia
 & additiones solent obrepere: id
 quod etiā, per tres alias sequentes
 hebdomadas, obseruandū venit.

HEB

HEBDOMADA
SECUNDA.

Contēplatio regni Iesu
Christi, ex similitudine Re-
gis terreni, subditos suos
euocantis ad bellum.

*Ratio præparatoria
fiet more supra di-
cto.*

*Præludium primū
ad cōstructionē loci, nūc erit, ut
spectare nos imaginemur Synago-
gas, villas, et oppida, quæ prædi-
cās Christus pertransibat: Et sic
de locis alijs.*

*Secundū, ad gratiam poscendā
Spertinens, in hac parte erit,
petere*

petere à Deo ne obsurdescamus;
 vocante nos Christo, sed ad sequē
 dum, ac obtemperandum prom
 pti simus.

PVnctum primum esto, propo
 nere mihi ob oculos, humanum
 Regem diuinitus electū, cui Prin
 cipes, & populi omnes Christia
 ni, reuerentiam & obsequium
 præstare debeant.

Secundum est: imaginari, quòd
 Saudiam illum Regem loquen
 tem ad omnes subditos. In animo
 est mihi regiones infidelium uni
 uersas ditioni meæ subycere, Qui
 cunque igitur comitari me velit,
 paratus sit oportet non alio uti vi
 ctu, vestitu, rebusq; alijs, quàm
 me

me vtētē cōspexerit. In iisdē quo-
que laboribus, vigilijs, et casibus
ceteris mecū persistendū erit, vt
particeps fiat victoriæ, et foelici-
tatis vnusquisque, prout laborum,
ac molestiarum socius extiterit.

Tertium est cōsiderare quid-
nam respondere debeant Re-
gi amantiſſimo, & liberaliſſimo
fideles ſubditi: et quam prompte,
ad omnem eius voluntatem, of-
ferre ſe accinctos. Contra verò, ſi
quis non obaudiret, quanto apud
homines vniuerſos vituperio di-
gnus eſſet, atque quam ignauus
miles eſtimandus.

Pars ſecunda huius exercitiij
conſiſtit in collatione ſimilis

G rudiſ:

tudinis, inter dictum regem, & Dominum Iesum Christum, circa triplex illud punctum.

Primo, sic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cū bellica sua euocatione, dignus est, cui attentio, & obsequium præstetur; quanto magis Christus Rex æternus, mundoque toti conspicuus, qui singulos ad se his inuitat verbis? Mea hæc est iustissima voluntas totius mundi dominium mihi vindicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriã intrare. Proinde quisquis eò, mecum venire cupit, laboret mecum necesse est, *Labori. n. primum res. ondebit.*

Secum.

Secundum ratiocinabimur, ne
 Sminem fore sanæ mentis, qui nõ
 cupidissime Christi seruitio, se to-
 tum offerat, & addicat.

Tertio, iudicandum erit: quòd
 T ij, qui se obsequijs illius pror-
 fus duxerint mancipandos, non
 se ipsos tantum ad laborum tole-
 rantiam, verum etiam maiora,
 & praclariora quadam munera
 oblaturi sunt, expugnata carnis,
 sensuum, amorisq; proprij, et mū-
 dani rebellionem. Vnde responde-
 bit quisque in hũc ferè modũ: En,
 ò Rex supreme, ac Domine uni-
 uersorũ, tua ego, licet indignissi-
 mus, fretus tamẽ gratia, et ope, me
 tibi penitus offero, meaq; omnia

G 2 110

tua subijcio voluntati : attestans
 coram infinita bonitate tua , nec-
 non in cōspectu gloriosæ Virgi-
 nis Matris tuæ, totiusq; curiæ ce-
 lestis, hunc esse animum meū, hoc
 desiderium, hoc certissimū decre-
 tum: vt (dummodo in maiorē lau-
 dis tuæ, & obsequij mei prouētū
 cedat) quā possim proximè te se-
 quar, & imiter in ferendis inu-
 rijs & aduersis omnibus, cū ve-
 ra, tum spiritus, tum etiam rerū
 paupertate: Si (inquam) sanctis-
 simæ tuæ maiestati placeat ad ta-
 le me vitæ institutum eligere, at-
 que recipere.

Fiet bis interdū hoc exercitiū:
 mane, cū primū surrexineus, et in
 hora.

hora, prandiū, vel coenā precedere.

In hac hebdomada secunda, & subsequentibus, vt utile fuerit, aliquid subinde legere, ex Euangelico, vel pio alio codice: vt de imitatione Christi, Sanctorū vita, etc.

Primæ Diei meditatio prima erit, de incarnatione Iesu Christi, completens orationē preparatoriā, tria præludia, & pūcta tria, cum vno colloquio.

O Ratio preparatoria nihil à superioribus variatur.

P ræludium primum est: proferre in mediū contēplanda rei historiā, quæ hoc loco erit: Quo

G 3 modo

modo personæ tres diuinæ, vniuersam terræ superficiē specularantes, hominibus refertam, qui ad infernum descendebant, in Deitatis suæ æternitate decernunt, vt secunda persona, pro salute humani generis, naturā hominis assumat: Vnde adueniente tēpore præstituto, archangelus Gabriel, ad beatam virginem Mariam, nuntius destinatur, vt dicetur infra. pag. 197.

SECUNDUM pertinet ad loci conspositionem, quæ erit visio imaginaria, perinde ac si oculus pateret terræ vniuersæ ambitus, quæ habitat tot diuersæ gētes: Deinde ad certā mundi partem domunculæ spectetur beata Virginis, apud

Naza

Nazareth in provincia Galilæa
sita.

Tertium cōtinet gratiæ postula-
tionem: ut intime cognoscā,
quo pacto Dei Filius mei causa sit
homo factus: ut ardentius ipsū
amē, et abhinc sequar studiosius.

Notandum hic est: tã oratio-
nem preparatoriam, quã
seria præludia: per totã hãc heb-
domadam, & reliquas sequētes:
itidem fieri, præludys duntaxat:
pro diuersitate rerum variatis.

Punctum primū est: ut speculer
personas oēs, de quibus agitur.
Et primo quidē homines super fa-
ciem terræ degentes, adeo mo-
ribus, gestibus, & actionibus

G 4 di-

diuersos: quosdam albos, & nigros alios: nonnullos fruētes pace, et reliquos bellis agitados: hūc plorantem, & ridentem illum: sanum vnum, & alterum a gro tum: nascentes multos, & multos vicissim morientes: ceterasq; varietates prope innumeras.

Deinde cōtemplāda erūt personæ tres diuinæ, e solio regali suo in euentes omnia hominum genera, in superficie terræ cæcorum more viuentium, passimq; morientium, et descendentium ad infernū. Postea Virginem Mariam cum Angelo eam salutāte, considerabimus, aliquid inde semper ad nos reflectēdo: ut ex cōsideratione tali, fru

U. fructum aliquem referamus.

Secundum punctum est, audi-
tu interno excipere, quid loquā-
tur personæ omnes: ut homines in
terris confabulantes, blasphemā-
tes, sibiq; inuicem conuiciantes.
Diuinæ vero personæ in cælo de
redimendo humano genere collo-
quentes: Virgo & Angelus in
cellula de incarnationis mysterio
tractantes Quorum omnium re-
flexione, seu applicatione quadã
ad meipsum facta, studebo ex sin-
gulis, non nihil fructus decerpere.

Tertium consequenter erit,
actiones quoq; personarum
simul attendere: ut puta, quomo-
do sese inuicem mortales infe-
G 5 flect

stent, concutiant, erucidant, & omnes ruant ad inferos: quomodo sanctissima Trinitas, incarnationis opus exequatur: quomodo item sua Angelus fungatur legatione, et beata Virgo humillime se gerens, diuinae gratias agat maiestati. Ex quibus ad nos ipsos, ut dictum est, reflexis fructus obiter est legendus.

Colloquium postremo subiicium disquisitis studiose verbis, quibus diuinam quamlibet personam. Verbum incarnatum, & ipsius Matrem digne valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me sensero, quicquid ad maiorem inuet imitationem Domini mei

ni mei Iesu Christi, velut nunc re-
cens incarnati. Recitabitur in fe-
ne Pater noster.

Contemplatio secunda
de Natiuitate.

O Ratio preparatoria sicut su-
pra.

P Ræludium primum ex hi-
storia dependet, quæ recen-
senda est, ab egressu beatæ Vir-
ginis, ex oppido Nazareth: quo
scilicet modo ipsa iam non me-
se grauida, & insidens asinæ (v-
pie meditari licet) ac Ioseph co-
mes, cum ancillula, & boue, pro-
fecti sunt Bethlehem, tributum
à Cesare exactū, pro se soluturi.

Secund

Secundum vero deducendū ē
 rit ex consideratione itineris,
 aestimata eius lōgitudine, obliqui
 tate lenitate, uel asperitate, passim
 occurrente. Deinceps, etiā natiui
 tatis locū rimabimur, spelūcæ si
 milem, latum, uel angustum, pla
 num, uel erectum, commode, uel
 incommode paratum.

Tertiū, à superiore nihil mu
 tabitur.

Punctum primū est, aspectus
 personarum: ut *Virginis Dei-*
paræ, et *Ioseph* conjugis, cum fa
 mula, & *Christi Domini*, ut in
 fantis nunc primum nati: Inter
 quos me adesse fingam, tanquam
 pauperculum, eorum utcunq; ne
 cessi

cessitatibus, cū reuerentia maxi-
ma famulantē. Ac inde quid ad
me redire emolumentum, ex tali spe-
ctaculo possit, dispiciam.

Secundum cōficitur ex verbo-
rum quæ ibidem fiunt, appre-
hensione fructuosa.

Tertium: ex negotiorum, quæ
illuc geruntur, inspectione,
puta itineris, laborum, & causa-
rum, ob quas summus omniū Do-
minus, in summa natus sit egesta-
te, laturus quoque in hac vita, cū
perpetua paupertate, labores, fa-
mem, sitim, æstum, frigus, oppro-
bria, verbera, & crucem tādē
subiturus, idq; mei causa: vnde
per singulas studebo, prouentum
aliquem.

aliquē spirituatē colligere. Hæc demū cōcludēda erunt inito colloquio, et finito cum Pater noster.

Tertia contemplatio, est repetitio præcedentium duarum.

*P*ro tertio exercitio, seu contemplatione, repetuntur due præcedentes cum oratione preparatoria, et ijsdē tribus præludijs: notādo ubiq; et fixius tractādo illas partes, in quarū priore trāscursum aliquid illustrationis, cōsolationis, vel desolationis, acceperim. Subdetur etiam colloquiū, cū oratione Dominica, ut prius.

Notas

111

Notandum: eundem esse repe-
tendi exercitiij modum, &
ordinem, in hac hebdomada, &
in sequentibus, qui fuit in prima:
nisi quod mutatur materia, eadē
forma permanente.

Quarta contemplatio,
est primæ ac secūde, itera-
ta repetitio, proxime præ-
cedenti penitus cōformis.

Quinta contemplatio, est applica-
tione sensuum ad prædictas.

Post orationem præ-
paratoriam, cum tri-
bus iā dictis prælu-
dijs, apprimè condu-
cit, quinque imaginarios sēsus, cir-
ca primā & secundam cor ten pla-

tionē, eo, qui sequitur, modo, exercere, prout res subiecta, feret.

Punctū primū erit, secundum imaginationē respicere personas omnes, & notatis, quæ circa eas occurrent, circumstantijs, utilitatem nostram elicere.

Secundū velut audiendo, quid loquātur, aut loqui eas deceat, omnia in vsum nostrū attrahere.

Tertiū interiore quodā gustu & olfactu sentire, quāta sit suauitas, & dulcedo animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem personæ quam cōsideramus, adaptādo nobis ea, quæ fructum aliquem adferre possint.

Quar

Quartū, per internū tactū at-
tractare ac deosculari ve-
stimenta, loca, vestigia ceteraq;
personis talibus coniuncta, vnde
fiat nobis deuotionis vel benedicti-
onislibet spiritualis, maior accessio,

Hic erit contemplationi, per
colloquium imponendus finis,
sicut prioribus, adiecto itidem Pa-
ter noster.

Notanda insuper, sunt
hec quinque.

Primum, quod tam in hac, quā
in qualibet sequente hebdoma-
da, nullum debeo legere vel cogi-
tare aliud mysterium, nisi quod
eadem hora, aut die consideran-
dum sit, cum alioquin, vnum al-

Hic

eceri obturbet.

Secundum: quòd primum de in-
carnatione. Christi exercitium,
fit media nocte, proximum dilu-
culo, tertium, circa horam Mis-
sa. quartum, sub vesperas, quin-
tum, paulò ante coenam: et eorum
cuilibet, spatiũ impendetur vnus
horas. Id quòd abhinc deinceps,
vbique venit obseruandum.

Tertium: quòd si is, qui exer-
citatur, sit senex, vel valetus
dinars, vel per hebdomadã pri-
mã viribus attritus, præstat eum
aliquoties non surgere de nocte,
sed tres tantum contemplationes
peragere, in aurora, circa Missa
seropus, et ante prædium: superã
disa

118
dita circa vespertas una repetitio-
ne, & sensuum applicatione, ante
coenam.

Quartum: quòd in hac hebdo-
mada secunda, ex decem
additionibus in prima traditis,
variari debent secunda, sexta, et
septima, cum decima ex parte. In
secunda quidè hoc mutatur, quòd
simul atq; excitor à somno, me-
ditationem proximè instantem,
debeo menti obijcere, ac desiderium
prouocare, cognoscendi clariùs in-
carnati æterni Verbi, vt ipsi ser-
uiam, & adharescam tantò pro-
pensius, quantò incredibiliorem
erga me bonitatem eius perspe-
xero.

H 2 ~~118~~

In sexta vero: ut frequenti ver-
sem memoria vitam Christi a
tempore incarnationis ad locum
vsque, siue mysterium, de quo in
præsenti die, vel hora, sum medi-
taturus.

In septima: ut luce, vel obscu-
ritate, sereno cælo, vel turbido
delecter, quatenus ad scopum re-
fert, desideratæ rei, pertingen-
dum.

In decima: ut ita me geram,
sicut exigere videtur mysterij cõ-
templandi genus: cum nonnulla
ex mysterijs, pœnitentiam requi-
rant, alia non item. Decem igitur
additionibus vtendum erit
circumspectè.

Quin

Quintum est ultimò notan-
 dum: quòd in omnibus a-
 liarum horarum (præterquam
 noctis mediæ, & auroræ) exerci-
 tijs, assumendum erit aliquid, quod
 secundæ, et tertiæ additioni æqui-
 ualeat, hunc in modum: ubi pri-
 mum in mentem veniet, adesse
 meditandi horam priusquam ac-
 cedam, prospiciam eminus, quò
 ferar, & coram quò sim appari-
 turus, ac transcurfa obiter exer-
 citij oblatis parte, contemplationẽ
 statim auspicabor.

H 3 IN

In secunda die. Argumē
tū primæ & secundæ con-
templationis erit, Christi
præsentatio in tēplo, de
qua infra p. 202. & fuga in
Aegyptum, de qua, p. 203,

per duabus his cō
templationibus fiet
repetitio duplex, et
sensuum applicatio,
ut supra.

Notādum, quòd expedit nō-
nunquām eum, qui exerci-
tatur, quamuis & vigore animi,
& corporis robore, sit præditus,
non nihil tamen remittere de præ-
scriptis exercitijs, secunda huius
heb-

hebdomadae, et subsequentiū dua-
rum: ut assequi, quod cupit, com-
modius valeat: accepta solummo-
do contemplatione vna in crepu-
sculo matutino, & altera circa
Missa tempus: quarum repetitio-
nem faciat hora vesperarum, &
sub coenam, quinque imaginatio-
nis, sensus, super iisdem exerceat.

De vero tertia meditandum
occurreret: quo pacto puer Ie-
sus apud Nazareth subditus erat
parentibus, ut habetur pa. 204.
Deinde, quomodo ab eis repertus
fuerit in templo, pag. 205. Fient
item duae repetitiones, cum sen-
suum applicatione.

H 4 PRS^o

Præliudium quoddam, circa considerationem statuum, seu generum vitæ diuersorum.

U^m supra propositū fuerit exemplū Christi, de vitæ genere, quod in mādatorum Dei obseruatione consistit, & primus seu communis status appellatur, nūc idem ipse Dominus, dum parentibus suis fuisse subditus memoratur, formam videtur exhibere, alterius, seu secundi status, pendentis ab obedientia, & perfectionem Euangelicam afferentis: quando videlicet, in templum

Plurimè se contulit, patre adscriptio,
 & naturali Matre derelictis, ut
 æterni Patris obsequio vacaret.
 Quare opportunum hic erit, nos
 quoque illius vitam contemplan-
 tes vestigare, & efflagitare pro-
 prium vitæ genus, in quo maiesta-
 ti suæ nos seruire malit.

Ad hoc igitur inquirendum,
 possumus introduci per sequens
 proxime exercitium, ad Christi
 mentem attendentes, collatâ cum
 opposita inimici. Discemus etiam
 exinde qua sit nobis opus disposi-
 tione, ut perfecti in eo euadamus
 statu, quemcunque bonitas diui-
 na eligendum nobis sugoesserit.

Quarta die fiet meditatio
de duob. vexillis: vno qui
de Iesu Christi, optimi no
stri Imperatoris: altero ve
ro Luciferi, hostis homi
num capitalissimi.

O Ratio preparatoria fit secun
dum morem.

P Ræludiu primu: erit historica
quedã cõsideratio Christi, ex
vna parte, et ex altera Luciferi,
quorũ uterq; omnes hoies ad se vo
cat, sub vexillo suo cõgregãdos.

S Ecundum est ad constructionẽ
Sloci: vt representetur nobis cã
pus aplissimus, circa hierosolymã:
in quo Dominus Iesus Christus,

tan-

tanquam bonorum hominum omnium summus Dux, assistat: Rursum alter campus in Babylonia: ubi se Lucifer, malorum, & aduersariorum ducem exhibeat.

Tertium: ad gratiam petendā illud erit: ut poscamus exploratas habere fraudes mali Ducis, inuocata simul diuina ope, ad eas vitandas: veri autem, optimiq; Imperatoris Christi, agnoscere mores ingenuos, ac per gratiam imitari posse.

Punctum primum est: imaginari corā oculis meis, apud cāpū Babylonicū, ducem impiorū in cathedra ignea, et fumosa sedere, horribilē figurā, vultuq; terribilē

Secun-

Secundum e advertere, est, quo modo convocatos demones in numeros per totum orbem spargit ad nocendum: nullis civitatibus, & locis, nullis personarum generibus, immunibus relictis.

Tertium, attendere cuiusmodi concionem habeat, ad ministros suos, quos instigat, ut correptis, iniectisq; laqueis, & cathenis, homines primum trahant (quod ferè contingit) ad cupiditatem divitiarum: unde postea facilius in mundani honoris ambitionem, ac demum in superbiae barathrum deturbari queant.

Etq; ita tres sunt precipui tentationum gradus, in divitijs, honoribus,

ribus, et superbia fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præceps fit decursus.

Similiter ex opposito, considerandus est summus optimusq; noster Dux, & Imperator Christus.

Punctum primum erit: conspiciari Christum in ameno campo iuxta Hierosolymam, humili quidem constitutum loco, sed valde speciosum forma, & aspectu summè amabilem.

Secundum autem est: speculari quo pacto ipse mundi Dominus uniuersi, electos Apostolos, discipulos, et ministros alios, per orbem mittat, qui omni hominum generi, statui, & conditioni,

ni, doctrinam sacram, ac salutiferam impartiant.

Tertium, auscultare cōcionē Christi exhortatoriam, ad seruos & amicos suos omnes, in opus tale destinatos, qua eis præcipit: ut iuuare student quemlibet: ac primo inducendum curent ad spirituales affectus paupertatis: & insuper (si diuini obsequii ratio et electio celestis eò ferat) ad sectandam actu ipso verā paupertatem: deinde ut ad opprobrii, contemptusque desiderium alluciant, vnde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consurgunt perfectionis gradus: videlicet, paupertas, abiectio sui, atque humili

militas, qua ex diametro diuitijs,
honoribus, & superbiæ opponuntur,
ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquium postea formadum
erit, ad Virginem beatam,
implorandaq; est per eam à Filio
gratia, ut recipi possim, & manere
sub vexillo eius: Idq; primum,
per spiritualem tantum pauper-
tatem, aut etiam in rerum expo-
sitione sitam (siquidem ad eam
me vocare, atq; admittere digna-
bitur) deinde per abiectionem
quoque, seu ignominiam, ut ipsum
imiter vicinius, deprecando tamen
culpam aliorum, ne contemptus
mei, tam in alicuius detrimentum

1177,

tum, quàm in offensã Dei cedat.

Terminabitur primum hoc colloquium, per *Aue Maria*.

Secundũ colloquium ad Christum hominem dirigitur, ut mihi à Patre impetret illud idẽ: subdeturque in fine oratio: *Ani ma Christi*.

Tertium ad Patrẽ, ut annuat petitioni, cum *Pater noster*.

Transigetur hoc exercitium semel in media nocte, & altera vice sub auroram.

Repetitiones vero duæ, circa matutini sacri, atq; vesperarum tempus erunt faciendæ: additis in fine tribus colloquijs. Sequens vero exercitium fiet ante cenam.

MEDI

Meditatio eodem quarto die facienda, de tribus hominum classibus, seu differentiis, ut potissimam partem amplectamur.

Ratio preparatoria, ut sepe aetate.
 Præludium primū
 fiat, propositis vice
 historiae, tribus hominū classibus
 distinctis, quarum vnaquæq; de-
 cem millia ducatorum, alio, quam
 diuini cultus & amoris studio, si-
 bi parauerit: nūc autē placatū ha-
 bere Deum, et salua fieri exoptet,
 sublato utcūq; noxio affectu re-
 rū, ut pote salutis impedimento.

I Secun-

Secundum est: loci cuiusdam
 Imaginaria constructio, in quo
 videam meipsum, coram Deo Sā-
 ctisque omnibus, cum desiderio a-
 stantem, atque perseuerantē, quo-
 nam pacto ipsi Deo placere queā
 potissimum.

Tertium est: optatæ rei peti-
 tio, nimirum gratiæ, per quā
 id eligam, quod & Deo acceptis-
 simum, & mihi saluberrimū fu-
 turum sit.

Prima igitur classis optat qui-
 dem acquisitæ rei exuere af-
 fectum, vt conciliari Deo possit:
 sed media, debitaque adminicula,
 toto vitæ tempore non admo-
 net.

Secunda

Secunda itidem affectum male
 Sordinatum auferre cupit: sed
 rem interim mordicus tenere, ac
 Deum potius trahere ad votum
 proprium, quàm relicto impedi-
 mento, per conducibiliorem statu
 ad illum tendere.

Tertia postremo affectum in-
 sincerum volens abycere, re
 ipsam ut tollere, vel tenere æque
 parata est, prout ad diuinum cul-
 tum commodius fore, vel ex di-
 uino instinctu, vel ex rationis di-
 ctamine animaduertit: Ac in-
 terim omnia relinquens integra,
 illud tantu versat, et inquit, nec
 aliam admittit relinquenda aut
 retinenda rei acquisita causam,

I 2 præ.

præter rationem ac desiderium diuinae gloriæ: ut quàm maxima sit.

Colloquia tria subsequenter, ut nuper facta sunt de vexillis.

Notandum adhæc: quod ubi affectum sentimus paupertati perfectæ, quæ tum in spiritu, tum in rerum abdicatione subsistit, aduersantem, & ad diuitias magis inclinantem: multum confert, ad eum elidendum, petere ex Deo licet veniente carne, ut ad paupertatem eiusmodi sectandam nos eligat: seruabimus tamen interea desiderij nostri libertatem, qua liceat conuenientiore seruitio diuino, viam inuadere.

Quin-

Quinta die; sequetur cō-
templatio de Domini trā-
situ, à Nazareth ad Iorda-
nē fluum, deque eius ba-
ptismo. pag. 206.

I et tã media nocte,
quã primo mane.
Bis præterea repete-
tur circa Missæ ac

vesperarũ horã. Ante coenã appli-
cabuntur quinq; sensus. Ad hæc
quodlibet horũ quinq; exercitio-
rũ, præcedet oratio præparatoria,
cũ tribus præludijs, vt in superiori-
bus de incarnatione, et natiuitate
traditũ est. Nec non adiectis tri-
bus colloquijs, vt circa classes, vell
iuxta id, quod ibi fuit subnotatũ.

I 3. Exce

EXamen autem particulare à
 prandio & coena vsitatu, fiet
 hic, & in sequentibus, de erratis
 ac negligētis, quæ circa proprias
 eius diei meditationes, & addi-
 tiones contigerunt.

Sexta deinceps die, contemplā
 dum se offert: quomodo Chri-
 stus Iesus a flumine Iordanis pe-
 tierit desertum, ibique versatus
 sit. Seruata omnino exercitij diei
 quintæ, forma, pag. 206.

Septima: Quomodo beatus An-
 dreas, et alij successiue Christū
 secuti sunt, ut dicetur. pag. 207.

Octava: quō sermonem fecit
 Dominus in mōte, octo beati-
 tudinis modos edisserēs, pag. 210

Nona

Nona: quomodo nauigantibus
discipulis se ostendit, ambu-
lans super aquas maris, pag. 212;

Decima: quomodo in templo
docuit, pag. 219.

Vndecima: de Lazari susci-
tatione, pag. 217.

Dodecima: de gestis in die
palmarum, pag. 218.

Notanda hoc loco sunt hæc tria:

Primo: quòd in hac secūda heb-
domada iuxta tēporis facultate
tem, & utilitatem personæ sese
exercentis, possunt aliquot medi-
tatiōes vel adiūci, vt de mysterijs
visitationis, pastorum, circun-
cisionis, et trium Regum, vel sub-
trahi ex suprapositis: quippe, que

I 4 pro

pro introductione tantum deti-
neantur, ad formandam melius
contemplationem.

Secundo: quod inchoanda est
Selectionum discussio, à con-
templatione discessus Christi, ex
Nazareth. Iordanem versus, vsq-
que ad eam, quæ fit quinto die, si-
mul comprehendendam.

Tertio: quod antequam ele-
ctionum materiam aggredia-
mur: ut ad capessendam germanam
Christi doctrinam, affectum nostrum
disponamus, apprime iuuat consi-
derare, ac per diem totum reuolue-
re identidem, tres sequentes mo-
dos humilitatis: nec non colloquia
dicenda crebro agitare.

Pri-

Primus humilitatis modus hic est, ad salutem necessarius: ut me penitus subdam diuinæ legi obseruandæ: ut que ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ discrimine obiecto, transgrediar ex deliberato, mandatum vllum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

Secundus maioris est perfectionis: ut fixo animo ad diuitias, paupertatem: honorem, ignominiam: breuitatem vitæ, ac longitudo, æque sim propensus, ubi æqualis est diuinæ laudis, & salutis meæ occasio. Utque, nulla, vel humanæ quantæcunque foeli-

I 5 cita

citatis, vel propriæ mortis conditione propositas; adducar vnquã, vt culpam, licet venialem tantũ, decernam admittere.

Tertius est modus humilitatis absolutissimæ: vt priores duos iã adeptus, etiã si nullo superaddito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potius cum eo paupere, spreto, & illuso, pauperiẽ, contemptum, & insipientiã titulum amplecti: quã opes, honores, & sapientiã & stimulationẽ. Porro ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis colloquij præcedentis de vexillis vsus: per quod

sup.

suppliciter poscamus (si diuine
placeat benignitati) ad talē per-
duci electionem, siue maior, siue
æqualis obsequij mei erga Deū, et
gloriæ diuinæ prouentus subsit.

Præliudium ad electio-
nem faciendam.

AD bene quippiam eligēdum,
nostræ sunt partes, ut oculo
puro ac simplici spectemus, quor-
sum fuerimus creati: nimirum ad
laudem Dei, et salutem nostram:
qua propter eligenda sunt ea tan-
tum, quæ conducunt ad dictum
finem, cum ubique, fini medium,
non medio finis habeat subordi-
nari: unde errant, qui uxorem du-
cere primitus, aut Ecclesiasticum

munus, seu beneficium adipisci sta-
 tuunt, atque ita demum Deo pos-
 stea inservire, videntes præpostere
 re fine ac medio, nec ad Deum tē-
 dētes recta, sed oblique ipsum, ad
 peruersa vota sua pertrahere co-
 nantes. At qui e contrario plane
 agendum est: proposito primū
 diuino cultu, tanquā fine nostro,
 & electo deinceps coniugio, vel
 sacerdotio, cæterisque rebus omni-
 bus, quatenus expedit, ad præfi-
 xum finem ordinatis. Idcirco ni-
 hil mouere nos debet, ad medijs
 quibusuis vtendum, aut superse-
 dendum, nisi habita imprimis tā
 diuinæ laudis, quam nostræ salu-
 tis certa ratione.

Introductio, ad eligēdarū
rerum notitiam, comple-
ctens quatuor puncta, &
annotatiunculam vnam.

Primum punctum est: quod
res omnes, quæ sub electionē
cadunt, necessario bonæ esse de-
bent, ex seipsis, aut certe non ma-
le, nec nisi consonæ institutis or-
thodoxæ Matris Ecclesiæ.

Secundum: quod genera duore
rum electioni quadrant: Nam
quarundam electio immutabilis
est, ut ordinis sacerdotalis, & ma-
trimony: aliarum vero mutari po-
test: sicut reddituum ecclesiasti-
corum, vel secularium, quos recipi

Et relinquere ex causa, fas est.

Tertium, quod circa ea, de quibus facta iam sit electio immutabilis, nihil superest eligendum. Sed aduertendum est, quod si quis improvide, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod non liceat retractare, reliquum est, ubi eum caperit punire facti, electionis damnum probitate vitæ, & operum solertia pensare: resiliere autem nullo pacto decet: quãuis electio istiusmodi non videatur uocatio diuina esse, ut pote obliqua, atque inconsulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro diuina uocatione reputantes:

Cum

cum hæc semper pura et clara sit,
non carnali vlllo affectu, vel stu-
dio peruerso mixta.

Quartum: quòd, si quis debi-
to modo & ordine, absque
carnali mundanoq; affectu, quip-
piam elegit, quod mutari possit,
non est cur violet electionem ta-
lem: sed potius, vt in ea magis ac
magis proficiat, adniti debet.

Notandum autem est: quòd si
electio rerum huiusmodi mu-
tabiliu, non ita recte, atque sim-
cere processerit: eam expedit cor-
rigere, vt fructus vberior, et Deo
gratior produci possit.

De

De tempore triplici, ad
electiones recte faciendas
magis opportuno.

TEmpus primum erit: quando
voluntatem diuina virtus sic
impellit, vt omnis dubitatio, imo
etiam dubitandi facultas animæ
sublata sit, quo minus sequatur
impulsionē talē: sicut legimus bea-
to Paulo, et Mathæo, et alijs non-
nullis, vocāte Christo, accidiſſe.

Secundum est: quoties satis cla-
rum compertumq; sit benepla-
citur diuinum, docente id aliquo
consolationum, desolationum, vel
diuersorum spirituum præuio ex-
perimento.

Tertiu

Tertium est: quando per animi tranquillitatem aliquis considerato fine, ad quem conditus est (ad Dei gloriam scilicet & salutem suam) eligit certum vitæ genus, intra Ecclesiæ catholicæ limites constitutum, per quod, ceu medium, commodius securiusque ad suum finem tendat.

Porro tranquillitas ea tunc noscitur adesse, quotiescunque anima nullis agitata varijs spiritibus, vires naturales suas libere exercet. Itaque, nisi primi, vel secundi temporis beneficio, electio contingat, superest ad tertium recursus, duobus modis sequentibus distinctus.

k. Mo

Modus prior, sanę, bonęq; electionis faciendę, sex constans punctis.

Punctum primum: erit proferre in medium rem deliberandã, vt de officio, vel beneficio, acceptandum ne, an potius reijciendũ sit, et ita de ceteris rebus, quę ad mutabilem electionem spectant.

Secundũ est: adducto ante oculos, creationis meę sine in hoc consistente, vt cum Dei laude saluus fiam: in neutram declinare partem, amplectendę vel repudiandę rei controuerse: quin petius velut in medio quodam interstitio, & æquilibrio subsistere parato

parato interim animo, ut in eam
 illico partem totus ferar, quam no-
 uero diuina gloria, et saluti meae
 fore aptiorem.

Tertium: obsecrare Dei clemen-
 tia, ut dignetur mentem instrue-
 re, et impellere voluntatem, quo-
 cunque potius mihi tendendum sit:
 adhibito nihilo secius, pio, fidei-
 que intellectus mei ratiocinio: per
 quod apprehensa, et probata Dei
 voluntate, ad electionem ferar.

Quartum: perpendere quot
 tandem commoda, vel
 adminicula, mihi ad finem meum
 prosequendum accedent, ex ta-
 li officio, vel beneficio suscepto:
 quot rursus ex eodem incom-

k 2 r da

moda & pericula impēdent. Præ-
terea, quot. per oppositum omisso
illo, tam commoda & adminicu-
la, quàm discrimina, & damna
possim expectare.

Quintum: his præmissis, ra-
ticipinari in utranque par-
tem: & iuxta ipsius rationis di-
ctamen, seposito carnis appetitu
omni, electionem concludere.

Sextum: Electione facta ad
Sorandum cito prosilire, & illā
offerre Deo, perfecte demum, si
ei placeat, recipiendam. & stabi-
liendam.

Modus

Modus Posterior bene eligēdi, in regulas quatuor, & annotationē vnā distributus.

Regula prima: quòd cū oporteat per affectū, ex Dei amore cælitus infusū, fieri electionē, eligētē cōuenit persentire in seipso, quòd quicquid affectionis (sive multū sive modicū sit) erga rē electā tenet, ex solius Dei amore, & intuitu proficiatur.

Secunda: est considerare, si quis mihi vir amicissimus, cui nihil non perfectionis inesse cupiā, occurreret dubius super electione

k 3 ihu

huiusmodi, quidnam ego illi decer-
nēdū maxime, essem consulturus:
Quo animaduerso, agendum &
mihi ducam, vt suaderem alteri.

Tertia: mecum insuper repu-
tare, si mors ingrueret, quem
me mallet obseruasse modum, in
presenti deliberatione. Iuxta hūc
igitur, eligendum nunc esse facile
intelligam.

Quarta: prospicere nō minus,
quando pro tribunali sistar
iudicandus, quo me consilio hac
in re usum esse vellem: Quo agni-
to nunc utar, vt eo tempore ma-
gis sim securus.

Adnotandum est Postremo:
quod hisce regulis quatuor,
propter

151
propter salutē meā, et animi quie-
tē, accurate seruatis, debeo iuxta
ultimū punctū modi præcedētis,
electionem ipsam diffinire, &
offerre Deo comprobandam.

De emendatione, seu reformatione,
circa uitæ statum cuius faciēda.

IN primis illud est aduertendū:
quod si quis vel matrimonio,
vel officio dignitatis ecclesiasticæ
sit adstrictus (de temporalium ve-
ro bonorum quātitate, magna an
parua sit non refert) vnde ipsi non
vacet, aut parum libeat circa mu-
tabiliū rerum electiones ver-
sari: operæpretium est, earum loco
methodum ei tradi, seu formulam
aliquam, ex qua vitam suam, &

k 4 sta-

statum proprium possit emendare.

DEbet igitur, quisquis eiusmodi conditionem sortitus est, ut finem creationis, & vitæ suæ recte statuatur, ac sequatur, per exercitia supra dicta, & electionum modos attendere, atque ruminando sedulo colligere, quàm amplâ domum & familiam, æquum sit se habere: quibus eam modis tractare, & administrare cõueniat: quibus instruere verbis, et exemplis: quantum præterea de possessis facultatibus sumptum facere liceat, in usus proprios, siue domesticos: quid rursus pauperibus erogare, vel impendere pijs operibus deceat: nihil affectando aliud,

nes

nec querendo, nisi quod honorem
Dei, et salutem suã præstet. Hoc
enim vnusquisque persuasum ha-
beat, tantum se in studijs spiritua-
libus promoturum esse, quantum
ab amore sui ipsius, & commode
proprij affectione, sese abstraxe-
rit.

TERTIA HEBDO- MADA.

Prima contemplatio fit media nocte
& continet orationem præparatoriã,
tria præludia, sex puncta, cum uno
colloquio.

Ratio præparatoria
eadem, quæ semper.
Præludium primũ.
sumitur ex histo-
ria

ria: Quomodo Christus a Bethania, misit Hierosolymam discipulos duos, ad parandam coenā, quò & ipse cum reliquis deinde profectus est: Ibi que, post agni Paschalis esum, & peractam coenā, pedes lauit omnibus, & sacrosanctum corpus, ac sanguinem suum largitus est. Postremo, sermonem ad eos habuit, post discessum Iude, ipsum vendituri.

SECUNDUM, ex cōpositione loci, Considerando dictum iter asperum, aut lene, breue, aut longum, cum cæteris, quæ inesse poterant, circumstantijs: Deinceps conspicendo locum coenæ amplum, vel angustum, vilem, vel ornatum, &

CON-

consimilia.

Tertium: ex optata rei petitione: scilicet doloris, indignationis, & confusionis: eò quòd ob peccata mea, summus omnium Dominus, tantis se tormētis ita obijciat.

Punctum primum: erit respicere cœnantes, & aliquid in usum meum adducere.

Secundum: eosdem audire, quid sloquantur, & fructum inde decerpere.

Tertium: attēdere, quid agāt & per omnia proficere.

Quartum: aduertere, quid iā inde Christus pati appetat, & incipiat, iuxta historiam:

vnde

unde incipiam & ipse, dolorem,
mœstitiam, & fletum mihi exci-
tare: meque affligam similiter in
subsequentibus.

Quintum: meditari, quo se pa-
cto abscondens Christi Divi-
nitas, aduersarios suos, cum va-
leat, non perdat: sed poenas adeo
crudeles, pati sinat Humanitatē.

Sextum: cogitare, cum talia fe-
rat pro peccatis meis quid age-
re debeam, aut pati eius causa.

Colloquium ad Christū fiet,
terminandum cum Pater
noster.

In colloquijs est notandum (vt
supra ex parte iā exposuimus)
quod agere conuenit, & aliquid
petere,

petere, iuxta presentis rei rationem: videlicet, prout sentio in me consolationem uel perturbationem: prout virtutem vnā, vel alterā expeto: prout in hanc, vel illā partem de me statuere intendo: prout etiam de re, quam contemplan, tristari uolo, vel letari. Denique postulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam, maxime desidero: & vnum duntaxat colloquium poterit cōfici ad Christū Dominum: vel triplex, si deuotio instiget, nempe ad Matrem, Filiū, & patrem: sicut traditum est in contemplatione secundā hebdomadæ, de tribus classibus, cum sequente illic annotatione.

Secundum

Secunda contemplatio in
aurora, de rebus à Christo
post cœnam, & in horto
gestis.

O Ratio preparatoria consueta
semper.

Pœludium primum: est iuxta
historiam: Quomodo Iesus
Christus, vna cum undecim suis
apostolis, descēdit ex mōte Syon,
vbi fuerant cœnati, & transiens
per vallem Iosaphat, relictis ibi
ex illis, octo, alijs vero tribus, in
horti parte, seorsum ipse digre-
diēs, orauit, ad sudorem vsq; san-
guineum, iterata iam ter eadem
ad Patrem suum oratione: Postea

ex c

excitis discipulis à somno: pro-
 stratis ad solā vocem cū Iuda, per
 osculum prodente, aduersarijs:
 restituta deinceps, quam ampliū
 tauerat Petrus, Malchi auricula:
 comprehensus tandem est, quasi
 nefarius, aut latro quispiam, &
 per vallē illam, ad Annæ do-
 mum primo tractus.

SECUNDUM est: pro construendo
 loco, viam intueri decliuē, pla-
 nam, & arduam: Item hortum
 certa magnitudine, figura, et ha-
 bitudine depingendum.

TERTIUM: pro voti consecutio-
 ne, poscere moerorem, plan-
 ctum, anxietatem, & ceteras id-
 genus pœnas interiores, ut Chri-
 sto

sto, patienti pro me compatiar.

Notāda simul hęc quatuor

Primum: quòd post præparatoriam orationem, cum tribus præludijs, secundi huius exercitii, eodē modo, & ordine procedendum est per puncta, & per colloquium, vt in præcedente, de coena, peractum est. Ad dicenda quoque erunt circa Missa, & vesperarum tempus, due repetitiones super vna, & altera dicta cōtemplatione: Ante coenam vero applicabuntur quinque sensus, præmissa vbiq; oratione præparatoria, cum tribus præludijs, oblatæ materia congruentibus, quemadmodum in hebdomada secūda, satis

Satis descriptum est.

Secundum: quòd habita aetatis,
 S complexionis corporalis, ac
 dispositionis totius ratione, vel
 quinque, vel pauciora exercitia,
 diebus singulis implebuntur.

Tertium: quòd in hac tertia
 hebdomada, mutanda sunt
 ex parte, additio secunda et sexta,
 siquidem (quòd ad secundam spe
 ctat) ubi fuero experrectus præ
 cogitans quo tendam, & instan
 tem contemplationem paululum
 delibās, interim dū surgo, & ac
 tingor, adnitur simul ad tristitiā,
 & dolorē, de tot, ac rātis Christi
 poenis, me ipsum acriter incitare.
 Quoad sextam vero, suffugiam

I potius,

potius, quàm quæram, aut admittam, iucundas cogitationes, licet alioqui vtilis, & sanctas: ut sunt de resurrectione Christi, & gloria. Pro quibus in meditanda eius passione, angores ac poenas hauriam, ex frequenti eorum recollectione, quæ ab hora suæ natiuitatis, ad exitum vsque vitæ huius, ipse perpeßus est.

Quartum: quòd examen particulare, circa tam exercitiorum, quàm additionum functionem, fiet ad eundem modum, ut in hebdomada præcedente.

In secunda autem die, cõtemplatio alia succedet, noctu transigenda, de gestis in domo. Annus,

ut narratur, pa. 122. Sub aurorā
 uero, de secutis rebus in domo Cai
 phæ, pa. 223. Deinde repetitiōes
 & usus sensuum, velut prius.

IN tertia die: contemplabimur
 per noctem mediam: quomodo
 ductus est ad Pilatum Christus:
 & quid ibi actum, ut dicetur
 pag. 224 Diluculo uero, de ijs
 quæ gesta sunt, transmissio Chri-
 sto ad Herodem, pa. 225. Sub-
 detur repetitionum, & sensuum
 consuetus usus.

Die quarta: meditatio noctur-
 na percurrat historiam de re-
 ditu ab Herode, pag. eadē usq; *
 ad mediam partem mysteriorū,
 quæ apud Pilatum secuta sunt:

L 2 reli-

164.

reliquam vero partem circa lucē
primam prosequemur. de repeti-
tionibus quoque, & sensibus, pro
consuetudine sit agendum.

De quinta, sub noctis mediū:
de progressu ipso passionis
contēplabimur, à sententia Pilati
* vsque ad crucifixionem, pa. 226.
Sub auroram deinceps, ab eleva-
tione crucis, ad Christi vsque ex-
virationem, de quibus, pag. 227.
Repetitiones, & sensuum exerci-
tatio, vt supra.

De sexta noctu: quomodo
mortuus Dominus, sublatus
de cruce, et ad monumentum de-
latus est, pa. 229. Primo mane:
* ex quo sepultus fuit, p. ea: donec

Beate

Beata Virgo in domum aliquam
se recepit.

De septima: inter noctu et ma-
ne passionem totam reuolu-
mus. Postea repetitionū. Et sen-
sum vice, per diē totum conside-
rabimus, quā licebit frequētis-
sime: quo pacto sanctissimū Iesu
Christi corpus, remanserit ab ani-
ma seiunctum: Et vbinam, aut
quomodo sepultū. item quae fuerit
beatae Mariae Matris solitudo,
desolatio qualis, Et quanta affli-
ctio. Quā acerbis quoque disci-
pulorum mœrorum extiterit.

Subnotandum est: quod si cui
Slibeat, meditanda Christi pas-
sioni, diutius instare, cōtēplationes

7 3 fin

singulas, debet absoluerē cum paucioribus mysterijs: Ita, vt prima, solū comprehendat coenam: Secunda, lotionem pedum: Tertia, Eucharistia sancta institutionem: Quarta, sermonem ibi subsequūtū: Et sic in ceteris agendum.

AD hanc, traiecit tota passio-
ne, licebit, proximo post die
sterare eius dimidium, atque re-
liquum postridie: perendie rursus
totam simul.

E contrario vero, si quis malit
tempus succidere: contēpletur de
coena domini per noctem: de hor-
to in aurora: de Anna domo, cir-
ca Missam: sub vespas de domo
Caipha: de praetorio Pilati, ante
coenam:

cenam: Et ita pergendo, per dies
 singulos, diuersa exercitia quin-
 que implebuntur: vt pote repeti-
 tionum, ac sensuum, vsu præter-
 misso. Transcursa vero passione,
 operæpretium fuerit, eandem si-
 mul totam, die vnico reuoluere,
 siue in vnum tantum exercitium
 cōgestam, siue distributam in plu-
 ra: prout sibi fore conducibilius
 ille censuerit.

Regulæ aliquot, ad victum
 recte temperandum.

Prima est: quòd à pane minus
 abstinendum sit, quàm à ve-
 liquis alimentis: cum neque gula

L 4 adeo

adeo irriter, nec tentationi aque
obnoxios nos reddat.

Secunda: quod circa potum at-
tendenda sit magis abstinētia,
quā circa panem: caute obser-
uanda, quæ profit mensura potus,
ut sumatur semper: quæ rursus
noceat, ut tollatur.

Tertia: quod circa pulmenta,
& edulia potissimum, absti-
nētia ratio versetur: cū per illa,
tum appetitui ad peccandum, tum
inimico ad tentandū, maior sub-
ministratur occasio: Temperan-
da sunt igitur, vitandi excessus
causa, quod fit dupliciter, dum
vel cibis grossioribus vescimur,
atque assuescimus, vel dum parce
deli-

delicatis utimur.

Quarta est: quod quanto plus
de conueniente victu sibi quis
ademerit (vitato interim valetu-
dinis aduersa graui periculo) tan-
to celerius mensuram cibi ac po-
tus iustam reperiet: Tum quia
hoc modo melius se disponens, &
obnixius tendens ad perfectionē,
sentiet interdum quosdam cogni-
tionis internae radios, & consola-
torios motus sibi cælitus immis-
sos, ex quibus facile poterit ra-
tionem victus commodiorem di-
scernere: tum quoniam, si quis
ita abstinendo, se deprehenderit
viribus imbecilliores esse, quam
ut exercitia ipsa spiritualia, per-

L 3. agere

agere commode valeat, sic facile aduertet, quàm mēsuram victus, natura necessitas requirat.

Quinta: quòd expedit inter comedendum imaginari, quasi videamus Iesum Christum Dominum nostrum vescentem cū suis discipulis, obseruando quem teneat edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo: Vsu veniet enim, vt occupato magis intellectu, circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, discamus facilius victum moderari.

Sexta: quòd gratia varietatis, Salia adhiberi possunt meditationes

tionem inter vescendum, ut sunt de
Sanctorum vita: de pia quapiam
doctrina: vel de aliquo spirituali
negotio agēdo, unde, sic abstracta
mente, cibus ipse, & vescēdi dele
ctatio, parum sentiatur.

Septima: quòd cauēdum sit prae
cipue: ne super sumendos cibos,
animus quodammodo totus effusa
datur, & ne auide vescamur,
aut festine: sed appetitui semper
dominantes, tum mensuram vi
ctus, tum sumendi modum vna
temperemus.

Octava est: quòd plurimum
conducit, ad tollendam cibi
potusque immoderantiam, si an
te prandium aut coenam, & qua
cunq;

cumq; hora nulla esuries sentitur,
 præuia deliberatione, victũ pro-
 xime sumendum, diffiniamus ad
 mensuram certam, quam deinde
 nulla vel propria auiditate, vel in-
 stigatone inimici, vnquam exce-
 damus: sed potius vincenda vtri-
 usque causa, de illa nonnihil etiam
 subducamus.

QVARTA HEB- DOMADA.

Contemplatio Prima, quomodo
 Iesus Dominus, post resurrectionem
 apparuit sanctæ Matri suæ: ut habetur
 infra, pag. 229.

*Ratio preparatoria
 iuxta morem.*

*Preludium primũ
 accipitur ab histo-*

ria.

ria. Quomodo postquam expira-
uit Dominus in cruce, sepulto cor-
pore sed Diuinitate sepe sociato,
ipse in anima, Diuinitati quoq;
continue vnita, descendit ad infe-
ros, ereptisque inde iustorum ani-
mabus, rediens ad sepulchrū, cor-
pus cum anima denuo vniuit, ac
resurgens, demū apparuit Beatæ
Virgini Matri suæ viuus, vt pie,
ac verisimiliter credendum est.

SECUNDUM: pro constructione
Sloci, speculandum accipiet se-
pulchri situm, & Beatæ Virgi-
nis domicilium, cuius formā par-
tes, & reliquam dispositionem,
vt cellulam, & oratorium, sigil-
latim perscrutabimur.

Ter

Tertium: continebit gratiam
petendam, ut scilicet immen-
sum Christi ac Matris gaudium,
participemus.

Punctum primum, secundū, ac
tertium, eadem hic erunt, quæ
supra in cōtemplatione cœnæ fue-
runt exposita, idest considerare
personas, verba, opera.

Quartum vero: erit animad-
vertere, quomodo Christi
Diuinitas, passionis et mortis tē-
pore abscondita, palam se faciat
in resurrectione, ac tot miraculis
deinceps, elucescat.

Quintū: aestimare quàm prò-
pto copiosoque functus sit
Dominus, consolādi suos, officio:
adhūc

adhibita consolationis, quæ ab amicissimo quopiam præstari potest, si militudine.

Colloquio vno, vel pluribus, iuxta materiam faciendis, terminetur contemplatio, cum Pater noster.

Notandum porro: quòd in sequentibus contemplationibus seu exercitijs, recensenda erunt per ordinem, mysteria omnia resurrectionis, ascensionisque, & quæ sũt intermedia, seruatis ubiq; ysdem formulis, & modis: sicuti per totam illam, hebdomadã factum est, in qua passionis mysteria contemplati sumus: & iuxta modum ac exemplum primi huius

huius de resurrectione Domini,
 meditationis, formanda sunt se-
 quentes omnes, atq, regulanda etā
 in præludijs (nisi quòd hæc rebus
 sunt accommodanda) quàm in p̄
 Etis quinq; & additionibus sin-
 gulis. Pari etiā ratione circa re-
 petitiones, et sensuum operationes,
 nec non in augendo, minuendoue
 exercitiorum secundū mysteria,
 numero, dirigi poterimus sicut in
 prædicta, meditanda Christi pas-
 sionis hebdomada fuimus edocti.

Secundo notandum est: conveni-
 Sre magis quartæ huic hebdo-
 madæ, quàm præcedentibus, ut
 quatuor dumtaxat fiat exercitia.

Primum, postquam mane surrex-
 -imus.

simus. Secundum, circa Missæ
 tēpus, vel paulo ante prædium prio-
 ris repetitionis loco. Tertium, ho-
 ra vesperarum, pro secunda repe-
 titione. Quartum, ante coenam
 admotis sensuū officijs, ad'imprū-
 mendas fortius animæ cōtempla-
 tiones tres, eo die factas signatis
 obiter, & penitus tractatis par-
 tibus, seu locis illis, in quibus
 motus animi efficaciores, maio-
 remque gustum spirituales sen-
 serimus.

Tertio: quod quamvis es, quā
 exercitatur, certus præscri-
 batur numerus punctorum, puta
 ternarius, aut quinaris, liberum
 tamen ipsi erit in plura vel pau-
 M. ciora.

ciora puncta redigere contemplationem, prout commodius se habere expertus fuerit. Qua in re magnopere iuuabit, ante ingressum exercitij, tractanda puncta cōmisci, & numero certo præfinire.

Quarto deniq; notandum est: quòd per quartam hanc hebdomadam, variari debent secūda, sexta, septima, & decima additiones. In secūda quidē: vt dū euigilo, repente mihi ponam ob oculos, statutam contemplationem, & de gaudio Domini, cū suis, studeā et ipse exhilarescere. In sexta vero: vt memoriæ meæ obijciā ea, quæ letitiam spiritualem cient, vt cogitatio de gloria. In septima: vt lucis

lucis & coeli utar commoditate,
 quæ sese offeret: puta per tempus
 vernum, herbarum virentium et
 florū aspectu, aut aprici loci amœ-
 nitate: per hyemē vero solis, vel
 ignis opportuno calore: & ita de
 ceteris corporis atque animi oble-
 ctatiōibus cōgruis: per quas Crea-
 tori & Redemptori meo, congrau-
 dere queā. In decima: ut loco pœ-
 nitentiæ, temperantia et mediocri-
 tate victus contētus sim: nisi quo
 tempore ieiunium, vel abstinentiā
 Ecclesia indixit: cuius præceptis
 semper obtemperandum est: nisi
 iustum adsit impedimentum.

M 2 Con-

Cōtēplatio, ad amorē spi-
ritualē in nobis excitādū.

IN primis duo notanda sunt: Primum, quod amor ipse ab operibus magis, quàm a verbis pendet. Secundum: quod consistit amor in mutua facultatum, rerū & operum communicatione, pietate scientie diuitiarum, honoris & boni cuiuscunque.

Oratio premittitur
ex more.

Preludiū primū est. ut corā Domino, Angelis, Sāctisq; omnibus, mihi propitius, stare me videā.
Secundum: ut gratiam Dei efflagitem, per quam beneficio-

FINIS

rum eius, in me collatorum magnitudinem perspiciens, ad amorem, cultum, & seruitium ipsius, totum me impendam.

Punctum primū sit: reuocare in memoria beneficia creationis, ac redemptionis: dona itidem particularia, seu priuata enumerare: & cum intimo affectu perpendere, quantum mea causa benignissimus Dominus egerit, atque pertulerit; quantum mihi relargitus sit, de thesauris suis quodque iuxta diuinum suum decretum, & beneplacitum, seipsum mihi, quantum potest, donare velit. Quibus optime inspectis, vertar ad meipsum, & disquiram me-

M 3 cum

cum, quæ meæ sint partes, et quid
 æquum iustumque sit, vt diuinæ
 offeram, & exhibeam maiestati:
 haud sane dubiū quin meæ omnia
 offerre debeam, ac meipsum, cum
 summo affectu, & verbis huius-
 scemodi, vel similibus.

3ro **S**uscipe Domine vniuersam me
 sam libertatem. Accipe memo-
 riā, intellectum, atque voluntatē
 omnem. Quicquid habeo, vel pos-
 sideo, mihi largitus es: id tibi to-
 tum restituo, ac tuæ prorsus volū-
 tati trado gubernādum. Amorē
 tui solum, cum gratia tua, mihi
 dones: & diues sum satis: nec al-
 liud quicquam ultra posco.

Secus

Secundū erit speculari Deum,
 in singulis existētem creaturis
 suis: & elementis quidem dantē,
 ut sint: plantis vero, ut per vege-
 rationem quoque vivant: animali-
 bus insuper, ut sentiant: homini-
 bus postremo, ut simul etiam in-
 telligant. Inter quos accepi et ip-
 se, uniuersa hæc beneficia, esse, vi-
 uere, sentire, ac intelligere, meq;
 templum quoddam suum efficere
 voluit, ad imaginem suam & si-
 militudinem creatum. Ex quorū
 omnium admiratione, reflexus in
 meipsum, agam ut in primo pun-
 cto, vel melius si quid occurrerit:
 id quod in punctis etiam sequenti-
 bus, erit factitandum.

M 4 Ter.

Tertium est: considerare eun-
dem Deum, ac Dominum,
propter me, in creaturis suis ope-
rantem, & laborantem quodam-
modo: quatenus dat ipsis, conser-
uatque id quod sunt, habent, pos-
sunt, atque agunt: Quae omnia, vt
supra, in mei considerationem re-
flectenda erunt.

Quartum: prospicere quo pa-
cto munera, & bona omnia
caelitus descendunt, vt sunt poten-
tia, iustitia, bonitas, scientia, &
alia qualibet humana perfectio,
terminis quibusdam certis circū-
scripta: quae ab infinito illo totius
boni thesauro, sicut lumen à sole,
& ex fonte aqua, deriuantur.

Ad

Ad dēda superest reflexio prædi-
cta, in mei circumspectionem.

Colloquium etiam in fine fiet,
terminandum cum Pater no-
ster.

Modi tres orandi.

Primus orandi mo-
dus, deducendus est
ex mandatis, ex pec-
catis septem morta-
libus, ex tribus anima potentijs,
& ex quinque sensibus conside-
ratis: unde non tam habet oratio-
nis formam, quàm exercitij cur-
iusdam spiritualis: per quod &
anima iuuatur, et oratio Deo red-
ditur acceptior. Prius itaq; quàm

M s hoc

hoc orem modo, iuxta illud, quod
 tertiae additioni æquipollet, sedē-
 bo, vel deambulabo paulisper (pro-
 ut ad animæ quietem facere videro)
 pensitans apud me, quò mihi
 accedendum sit, & quid facien-
 dum. Hoc idem additionis genus
 ad omnem orandi modum præ-
 mitti debet.

O Ratio præparatoria, gratia
 contineat postulationem: ut
 mihi detur agnoscere, quicquid
 deliquero, aduersus decalogi præ-
 cepta: meque in posterum emen-
 dare, intellectis illis exactius: &
 (ut par est) ad Dei gloriam &
 salutem meã solito cautius obser-
 uatis.

Pri-

Primo ergo, *mandatum* quodlibet, ordine discutiam, attendens, quo pacto seruauerim illud, aut violauerim: deque succurren-
 tibus in memoriam delictis, veniam precabor, recitando semel *Pater noster*. Porro in excutien-
 dis singulis *præceptis*, satis fuerit insumi *spatium temporis*, quo ter posset *oratio Dominica* percurri.
 Notandum tamē, quòd circa *præceptum*, cuius *præuicatio* rari-
 or nobis accideret, minus *immorandum* esset, at eò *amplius*, quò *lapsus* fuerit ex *assuetudine*
frequentior: idque *similiter*, circa *mortalia peccata*, sit *præstan-*
dum.

Cont.

Completo, de præceptis singulis discursu, post mei accusationem, & gratiæ implorationem, ut ea vigilantius deinceps custodiam, colloquium dirigã ad Deum, iuxta rei occasionem.

Secundo: similem orationis modum prosequemur, circa mortalia peccata, post additionem & præparatoriam orationem, sicut fecimus in præceptis. Nihil enim utrobique varium occurrit: nisi quod ad materiam attinet, cum præcepta quidem seruanda sint, peccata vero deuitanda. Cætera eadem sunt, fietq; itidem colloquium.

Sciendum est: peccatorum vitiorumque notitiam, iuuari per

contrariorum actuum, & habituum considerationem. Qua propter per gratiam diuinam, et piā quamlibet exercitationē, laborandum est unicuique, ut virtutes sibi paret, mortalibus peccatis septem oppositas.

Tertio: circa tres animæ potestias idē sequitur progressus, per additionem, orationem, et discussionem singularum, cum colloquio ad finem, faciendus.

Quarto: circa quinque sensus corporis, nulla re mutata præter materiam. Vbi subnotandum est, quòd, si quis optet in sensuum suorum usu, Christū imitari, debet in oratione preparatoria, seipsum

seipsum super hoc, Deo commenda-
 re, factæque sensuum singulo-
 rum examinationi, Dominicam
 orationem subijcere, si vero simi-
 lem affectet, beatæ Virginis Ma-
 riæ imitationem, ei se comendet,
 tanquam à Filio id impetraturæ,
 et Salutationem angelicam, dum
 sensus excutit, identidem recitet.

Secundus orandi modus
 ex vocū orationis singula-
 rū, perpēsa significatione.

Aditio eadem, quæ superius,
 ait præuia.

Oratio preparatoria personæ
 congruet, ad quam dirigimur.

Secun-

Secundus orandi modus est: ut
 flexis genibus vel sedendo (pro
 habitudine corporis, & animi deu
 uotione) oculis vel clausis, vel de
 fixis in partem vnā, neque huc
 & illuc motis, precationem Do
 minicā à principio recitemus:
 & in prima voce, quæ est, Pater,
 meditationis figamus pedē, quā
 diu circa eam, variæ nobis signi
 ficationes, similitudines, spiritua
 les gustus, & aliæ commotiones
 deuotæ incident: & ita deinceps
 per singula, eiusdem, vel alterius
 orationis verba, factitabimus.

Regu.

Regulæ tres, circa hæc
seruandæ.

Prima, vt in tali precationis cu
iuslibet ruminacione, hora spa
tium infumamus, quo expleto *Aue*
Maria, *Credo*, *Anima Christi*, et
Salve Regina, semel, iuxta com
munem morẽ, vel mente sola, vel
etiam voce percurrantur.

Secunda est: quòd si orantibus
hoc modo nobis, in vna voce,
vel duabus, meditatio affluat, &
interna simul delectatio, post po
nẽda erit trãscurrẽdi cura, licet ho
ra tota prætereat, qua elapsa, reli
quum orationis cursim recitetur.

Tertia: vt quando ita cõtige
rit, meditandæ voci vni, aut

paw

pauculis, horam impendisse, post
 stridie recitato breuiter eo, quod
 excussum fuit, ad sequentis verbi
 considerationem pergamus.

Post excussam uero ad huc mo-
 dum Dominicam precationem
 totam, succedet Salutatio angeli-
 ca: deinde alia, atque alia oratio:
 ut sine interruptione, hæc orandi
 exercitatio procedat.

Ad hæc oratione qualibet sic
 completa, personam illam, ad quã
 pertinebat, paucis cõpellabimus,
 virtutem aliquam, aut gratiam
 petentes, qua maxime indigere
 nos senserimus.

N Ter

Tertius orandi modus,
per quandam vocū & tē-
porum cōmensurationē.

Additio ab utraq; superiore
nihil differt.

ORatio preparatoria., fiet si-
cut in secundo modo.

Tertius hic orandi modus in
eo cōsistit : vt inter singulas
respirandi vices, singula Domi-
nicæ, alteriusue orationis, verba
trāsmissamus, expensa interim,
vel significatione prolata vocis,
vel personæ, ad quam oratio spe-
ctat, dignitate, vel mea ipsius vi-
litate. uel utriusq; postremo diffe-
rētia. Eodē procedendū modo, in

ver-

verbis reliquis. *Addenda quoque orationes supra memoratae, Ave Credo, &c.*

Regulæ Duæ huc spectantes.

PRior: ut finita iuxta hunc orandi modum precatatione Dominica sumatur alijs diebus, vel horis, angelica Salutatio, simili respirationum intervallo tractanda, cum alijs orationibus, usitato more recitandis.

Posterior: ut, qui hunc orandi modum exercere cupit, diutius, ad eum applicet precatationes omnes, supradictas, aut earum partes: & paria anhelituum, ac vocum interstitia obseruet.

N 3 Vi

VITAE DOMINI
 NOSTRI IESU
 CHRISTI MY-
 STERIA.

Notandum est primi-
 tus, omnia sequen-
 tium mysteriorum
 verba, quae includun-
 tur parenthesi; ex ipsis euangelijs
 deprompta esse, non item caetera.
 Ad haec, in vnoquoque mysterio,
 semper aut fere, poni puncta tria,
 vt expeditior sit contemplatio,
 quò est distinctior.

De

De Annuntiata B. Marię
Virgini Christi incarna-
tione, de qua Luca primo

Primo, quō Angelus Gabriel,
Beatam Virginem salutans,
diuini verbi cōceptionē ei nūtiavit
(Ingressus angelus ad eam dixit
Aue gratia plena &c. Ecce cō-
cipies in utero, & paries fili-
um &c.)

Secundo confirmat Angelus
id quod prädixerat, adducto exē-
plo de Sancti Ioannis Baptista
conceptione admiranda (Et ecce
Helisabeth cognata tua, & ipsa
concepit filium in senectute sua
&c.)

N 3 Ter-

Tertio respondit Angelo Virgo sancta (Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum)

De Maria Elisabeth cognatam suam visitante, vt habetur Luc. i.

P*rimo quomodo inuisit Maria Elisabeth, ac S. Ioannes in utero existens, sensit Mariæ salutationē, et gestyt (vt audiuit, salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in utero eius: et repleta est spiritu S. Elisabeth: et exclamauit uoce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus uētris tui.)*

Secundo, Beata Virgo in hoc

can.

199
canticū præ lætitia prorupit (Ma-
gnificat anima mea Dominum
&c.)

Tertio (mansit autem Maria
cum illa quasi mensibus, tribus
& reuersa est in domum suam.)

De Christi natiuitate,
Luc. Secundo.

Primo, Beata Maria cum Io-
seph sponso suo è Nazareth,
proficiscitur Bethlehem (Ascē-
dit autē et Ioseph à Galilæa, etc.
In Bethlehem, &c. vt profite-
retur cum Maria desponsata sibi
v xore prægnante.)

Secundo : peperit filium suū pri-
mogenitū: et pannis eum inuoluit.

N 4 &

& reclinavit eum in præsepio.)
 Tertio, eo tempore (facta est cū
 Angelo multitudo militia cæle-
 stis, laudantium Deum, & dicen-
 tium, Gloria in altissimis Deo,
 &c.)

De Pastorib. Luc. Secūdo.

Primo, pastoribus reuelatur
 Christi natiuitas per Angelū
 (euangelizo, vobis gaudium ma-
 gnum, &c. Quia natus est vobis
 hodie Saluator, &c.)

Secundo pastores properāt in Be-
 thlehem (Et venerunt festinan-
 tes: et inuenerūt Mariā, et Ioseph,
 & infantem positū in præsepio.)

Tertio (& reuersi sunt pastores
 glo.

glorificātes et laudātes Deū etc)

De Circuncisione, ibidē.

Primo circuncisus est Puer,
Secundo (Vocatū est nomē
eius Iesus, quod vocatum est ab
Angelo, priusquam in utero cō
ciperetur.)

Tertio redditus est Matri suæ
Puer, quæ illi compatiebatur, de
sanguinis visa effusione.

De tribus Magis regibus.
Matth. secundo.

Primo, tres Magi reges ad
puerum Iesum adorandū ve-
nerunt, stella duce, ita attestātes.
(Vidimus enim stellam eius in o-
riente, & venimus adorare eū.)

N 5 Se.

Secundo (proidentes adoraue-
runt eum, & apertis thesauris
suis obtulerūt ei munera aurum,
thus & myrrham.)

Tertio (responso accepto in so-
mnis, ne redirent ad Herodē, per
aliā viā reuersi sūt i regionē suā)

De Purificatione Beatæ virginis, &
Pueri Iesū presentatione, Luc. 2.

PRIMO: Detulerunt puerum in
templum, vt presentarēt eū Deo,
tāquā primogenitū, offerētes
pro eo cōsuetū munus (par turtu-
rū, aut duos pullos colūbarum.)

Secūdo, Simeō veniēs eadē hora
in tēplū (accepit eū in vlnas suas,
et benedixit Deū et dixit: Nūc
dimittis seruū tuū Domine &c)

Ter.

Tertio: *Anna* (superueniens
confitebatur Domino, & loque-
batur de illo omnibus, qui expe-
ctabant redemptionem Israel.)

De *Euga* in *Aegyptū* Matth. Secūdo.

Primo: volens *Herodes*, *Pue-*
rulū Iesum interficere, occidi-
fecit innocentes: præmonito *Io-*
seph per *Angelum*, ut in *Aegy-*
ptum profugeret. (Surge et acci-
pe *Puerum*, et *Matrem* eius, &
fuge in *Aegyptum*.)

Secūdo: *Iter* corripuit *Ioseph* *Ae-*
gyptū versus (qui confurgēs, etc.
nocte & secessit in *Aegyptū*)

Tertio (& erat ibi, vsq; ad obi-
tum *Herodis*.)

De

De Reditu ab Aegypto
Matth. secundo.

Primo admonetur Ioseph ab
Angelo, ut in terram Israel
revertatur. (Surge et accipe Pue-
rum et Matrem eius, et vade in
terram Israel.)

Secundo (Qui consurgens &c.
venit in terram Israel.)

Tertio, Eò quòd regnabat Ar-
chelaus, filius Herodis in Iu-
daea, recessit in Nazareth.

DE VITA Domini ab anno etatis
suae xii. usque ad xxx. Luc: secundo.

Primo: quò subditus erat, &
obediens parentibus.

Secundo (Proficiebat sapientia, et
etate, & gratia, &c.)

Tertio:

Tertio: videtur fabrilem artem exercuisse, cum dicat sanctus Marcus cap. sexto: (Nōne hic est faber?)

De Ascensu in templum, anno duodecimo Luc. secundo.

Primo: natus Iesus annos xij, è Nazareth profectus est Hierosolymam.

Secundo: remansit illic nescijs parentibus.

Tertio: post triduum, inuenerūe eum in templo, sedentem inter doctores: et ipse illis causam moras percōtantibus, respondit (Nescio batis quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse?)

De

De Baptismo eius Matth. Tertio.

Primo: Matri ualedicēs, ē Nazareth, ad Iordanis flumē se cōtulit, ubi tūc Ioēs baptizabat. Secundo: baptizatus est à Ioāne, excusante se primum de indignitate, sed compulsō his uerbis. (Siue modo, sic enim decet nos implere omnem iustitiam.)

Tertio: descēdit, Spiritus s̄ctus super eum et uox de coelo sic attestans (hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.)

De Tentatione Christi Luc. quarto.
& Matth. quarto.

Primo: post baptismum secessit in desertū Christus, et ibi per dies quadraginta et totidem noctes

noctes ieiunauit.

Secundo: ter ab inimico tentatus est (accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiant. Mitte te deorsum. Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.)

Tertio: (Angeli, accesserunt, & ministrabant ei.)

De Apostolorum uocatione.

Primo: videtur sancti, Petrus, et Andreas, fuisse ter vocati Primū ad solā quādā Christi notitiam, Ioā. Primo. Deinde ad sequelā solū tēporaneā, cū animo reuertēdi ad piscationē, Luc. quinto. Vltimo, ad perpetuā sequelā. Matth. quarto, et Marc. primo.

¶ H. E. C. S.

Secūdo: vocauit filios Zebedaei
 Matth. quarto. et Philippū, Ioā.
 primo. Et Matthaeū, Matt. nono

Tertio vocati sunt reliqui: licet
 de quorundam vocatione, & de
 ordine vocationum, expresse mē
 tio non fiat in Euangelio.

Tria hic expēdenda sunt. Pri
 mum: quomodo erāt Apo
 stoli abiecta conditionis.

Secundo: ad quantam fuerint di
 gnitatē, et quā suauiter vocati.

Tertium: quibus gratia donis, su
 pra omnes veteris testamenti pa
 tres, nouiq; Sanctos, euecti sint.

De Primo Christi miracu
 lo, facto in nuptiis,
 Ioan. secundo.

Pri

Primo: Inuitatus fuit Christus
cū discipulis suis ad nuptias.

Secundo: deficere vinum Mater
commonuit. (Vinum non habēt)

Et ministris dixit (Quodcunque
dixerit vobis facite.)

Tertio: aquam in vinum Domi-
nus conuertit (Et manifestauit
gloriam suam, & crediderunt in
eum discipuli eius.)

De Fugatis è tēplo ne-
gotiatoribus prima vice.
Ioan. Secundo.

Primo: eiecit de templo vendē
res illic & cementes, factō ex
funiculis flagello.

Secundo (nummulariorum effu-
dit as & merfas subuertit.)

10 Ter

Tertio: vendentibus columbas,
mansuete inquit: (auferte ista
hinc & nolite facere domum Pa-
tris mei, domum negotiationis.)

De Sermone Christi, habito in mō-
te. Matth. quinto.

Primo: ad dilectos suos disci-
pulos, octo Christus beatitu-
dinis genera exposuit. Beati pau-
peres spiritu: Mites: Qui lugēt:
Qui esuriunt: & sitiunt iustitiā:
Misericordes: Mundo corde: Pa-
cifici: Qui persecutionē patiūtur.
Secundo: eos exhortatur, vt acce-
ptis donis seu talentis, vtātur re-
cte. (Sic luceat lux vestra coram
hominibus, vt videant opera ve-
stra bona, et glorificent patrem

vestrū, qui in coelis est.)

Tertio: ostēdit nō soluere se legē
sed implere, explicatis præceptis
de vitādo homicidio, furto, forni-
catione, periurio. Et de diligēdis
quoq, inimicis, (Ego autem dico
vobis, diligite inimicos vestros.
Benefacite ys, qui oderunt vos.)

De sedata, Maris tempestate Matt. 8.

Primo: dormiēte christocoort
est in mari vehemēs tēpestas.
Secūdo, excitarūt à sōno eū terri-
ti discipuli, quos de fidei leuitate
arguit (Quid timidi estis modico
fidei?)

Tertio: ventis et mari præcepit,
vt conquiescerent, & facta est
statim tranquillitas: vnde obstu-

O **2** **ventes**

pētes homines dicebāt (Qualis est hic, quia vēti et mare obediūt eis)

De Ambulatione sup aquas Mat. 14.

Primo: cum in monte adhuc esset Christus, discipulis in nauiculā abire iussis, (et dimissa turba, ascendit in mōtē solus orare.) Secūdo cum agitaretur noctu nauicula eò ipse venit, ambulans super aquas, vnde per terrefacti discipuli, phātaσμα esse iudicabāt. Tertio: postquam dixerat ad eos (ego sum, nolite timere) sanctus Petrus accedēdi petijt facultatē, et gradiēdo super aquas, ob subortū metū mergi cepit, quē increpās Dominus de modica fide, nauiculā intrauit, et cessauit vētus.

De

De Missis ad Prædicandum
Apostolis

Matth. 10.

Primo: Discipulis Iesus convocatis, dedit potestatem eijciendi daemona ex hominibus, & omne morborum genus sanandi. Secundo: prudentiam eos docuit, & patientiam. (Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbae.) Tertio: professionis exponit modum (gratis accepistis gratis date nolite possidere aurum neque argentum) Adhæc materiam prædicationis expressit (Euntes autem prædicatè, dicentes: Quia appropin-

O 3 quauit

quauit regnum caelorum.)

De conuersione Magda-
lenæ. Luc. vii.

Primo: Christo accumbente
mensæ in Pharisæi domo, in-
gressa est mulier, quæ fuerat in
ciuitate peccatrix, siue Maria
Magdalena, soror Marthæ fue-
rit, siue alia deferens alabastri-
num vas, unguento plenum.

Secundo stans retro cepit pedes
eius rigare lachrymis, et capillis
suis abstergere, deosculari, &
ungere.

Tertio: criminatâ eâ à Pharisæo,
defendit Christus, & ad ipsum

ait

ait (Remittuntur ei peccata multa,
 quonia dilexit multu) Et ad ipsa
 deinceps (Fides tua te saluam fe-
 cit, vade in pace.)

De Quinque Millium
 hominū refectioe
 Matth. xiiij.

PRIMO rogabant Iesum discipu-
 li, ut dimitteret astantes turbas.
 Secūdo: ipse afferrī iussit, quos
 habebant panes, eosque præmissa
 benedictione frangens, discipulis
 porrexit, turbis hominum disci-
 bere iussis, apponendos.

Tertio comederunt & satura-
 ti sunt, & superauerunt cophi-
 ni. xij.

O 4 De

De Trāfiguratione Christi,
Matth. xvij.

Primo assumptis Iesus, charissimis tribus discipulis, Petro, Ioanne, et Iacobo, (transfiguratus est ante eos, et resplēdit facies eius sicut sol, vestimenta autē eius facta sunt alba, sicut nix.)
Secundo: loquebatur cum Moyse & Helia.

Tertio: rogante Petro, ut fieret ibi tria tabernacula, insonuit vox de celo (Hic est filius meus dilectus etc. ipsum audite) Vnde consternati discipuli, proni collapsi sunt, quos tāgendo Christus, dixit. (Surgite & nolite timere &c. nemini dixeritis visionem, donec

donec filius hominis à mortuis re-
surgat.)

De Lazari suscitatione. Ioan . xj.

Primo: Audito Christus nū-
tius de Lazari aegrotatione,
per biduū subsistit, vt euidentius
foret miraculum.

Secundo: antequam suscitet, mor-
tuum, vtriusq; sororis, fidem ex-
timulat. (Ego sum resurrectio et
vita: qui credit in me, etiam si
mortuus fuerit, viuet.)

Tertio: collachrymatus, ac preca-
tus prius, suscitauit illū: fuit au-
tē quo usus est, suscitādi modus,
per mādatū: (Lazare veni foras)

De coena apud Bethaniā Matth. xxvi.

O s Pri;

Primo: cœnabat Christus in
domo Simonis leprosi, & pa-
riter Lazarus

Secundo: effudit Maria unguen-
tum super caput eius.

Tertio: obmurmurat Iudas (re-
quid perditio hæc?) Denuo vero
excusat Christus Magdalenam
(Quid molesti estis huic mulieri?
opus. n. bonũ operata, est in me)

De die Palmarum. Matth. 21.

Primo: præcepit Dominus ad-
duci asinã, & pullũ (Soluite
et adducite mihi, et si quis vobis
aliquid dixerit, dicite quia domi-
nus his opus habet, & confestim
dimittet eos)

Secundo: asinam conscendit, apo-
stolo-

stolorum vestibus instratam.

Tertio: Excepturus eum populus, cum ueniret obuiã, vestimētis suis, et ramis arborum sternebat viã et canebat. (O sanna, filio Dauid, benedictus, qui venit in nomine domini, Osãna in altissimis.)

De Predicatione in templo. Luc. 19

P*rimo: docebat quotidie in templo.*

Secundo: finita prædicatione in Bethaniã redibat, nemine apud Hierosolymã, ipsum excipiẽte.

De cœna Ultima. Mat. 26 & Ioã. 13

P*rimo: comedit cum discipulis pascalem agnum, eosque, de imminente sua morte præmonuit: (amen dico vobis, quia*

quia vnus vestrū me traditurus est.)

Secundo: lauit eorum, Iudæ quos que ipsius pedes: Incipiens à Petro, qui ad maiestatem Christi, & indignitatē suam respiciens, sese opponebat. (Domine tu mihi lauas pedes?) Ignarus scilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita postea declarāte. (Exemplū. n. dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita et vos faciatis)

Tertio: sanctissimum Eucharistia Sacramentum instituit, in signum summæ dilectionis, his verbis vtens. (Accipite et comedite etc.) Expleta autē coena, Iudas ad vendēdū illū egressus est.

De

De Myſterijs poſt coenam & in hor-
to geſtus Matth. uigeſimo ſexto,
& Marc. Decimoquarto.

Primo: peracta coena, & hym-
no dicto, profectus eſt Chri-
ſtus ad Oliueti mōtē, cū discipu-
lis ſuis xi, metuplenis: et octo re-
manere iuſſit Gethſemani (Sede-
te hic, donec vadā illuc, & orē.)
Secundo: ductis ſecum tribus, Pe-
tro, Iacobo, et Ioāne, orauit ter di-
cēs (Pater mi, ſi poſſibile eſt, trā-
ſeat à me calix iſte, verūt amē nō
ſicut ego volo, ſed ſicut tu.) Et in
agonia exiſtēs prolixius orabat.
Tertio, cum eō timoris redigi ſe
paſſus fuiſſet, vt diceret (Tristiſ
eſt anima mea uſque ad mortē.)
Etiā ſanguinē ſudauit copioſum
reſte

teste Luca. (Factus est sudor
eius, sicut gutta sanguinis decur-
rentis in terram.) Vnde conijce-
re licet vestimenta eius iam tunc
fuisse madefacta cruore.

De Comprehensione Christi, & tra-
ductione ad Annę domum. Matt. 26
Luc. 22 & Marc. 14. Ioan. 18.

Primo: permisit se Dominus
osculo à Iuda tradi, & quasi
latronē cōprehēdi. (Tāquā ad
latronē existis cū gladijs ac fustis
bus cōprehendere me? Quotidie
apud uos sedebā docēs in tēplo, et
non me tenuistis) Ipsiq; interro-
gante (Quem queritis?) Corru-
it in terram inimici omnes.

Secundo: seruū Pontificis percus-
sū Petri ait (Mitte gladiū tuū

in vaginam) & sanauit seruum.
 Tertio: captus, et à discipulis re-
 lictus, ad Anna domū pertrahi-
 tur, vbi à Ietro, paulo post secu-
 to, semel negatus est, Et alapam
 accepit à ministro quodam ubij-
 ciente (sic respondes pontifici?)

De Gestis postea in domo
 Caiphæ Matth. 26.

Primo: abducitur ligatus Chri-
 stus, ab Anna, in domū Cai-
 phæ, vbi Petrus rursus eū bis ne-
 gavit, atq; respiciēte ipsū Domi-
 no (Egressus foras, fleuit amare.)
 Secundo: permansit ligatus, tota
 illa nocte.

Tertio: circumstantes eum sa-
 tellites illudebant, vexabāt, &
 velata

velata facie colaphis celebant,
interrogantes Prophetiza nobis
Christe, quis est qui te percussit?
ac modis alijs blasphemabant.

De Christi Apud Pilatum accusatio-
ne. Matth. uigesimo sexto. Luc. uir-
gesimo tertio & Marc. decimoquin-
te. Ioan. 18.

Primo: Traducitur deinceps
ad Pilatum Christus, et coram
eo à Iudæis, calumniosè accusa-
tur (Hūc inuenimus subuertem-
tem gētem nostrā. & prohiben-
tem tributa dare Cæsari.)

Secundo, eo semel atque iterum
examinato retulit Pilatus. (Ego
nullam inuenio in eo causam.)

Tertio: Barabbæ latronis, quàm
Chris

Christi Iesu liberationem, malle
se Iudæi proclamaverunt (Non
hunc sed Barabbam.)

De Transmisso Christo ad Herodē.
Ibidem. Luc. 23.

Primo : Transmisit Pilatus
Christum ad Herodē, æsti-
mans quod esset Galilæus.

Secundo : Herodi poscenti cu-
riosa, nihil penitus respondit, li-
cet à Iudæis valide accusaretur.

Tertio : ab Herode cum suo
exercitu spretus fuit, atque veste
alba indutus.

De Reuersione Ab Herode ad Pi-
latum. Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15
& Ioan. 19.

Primo : Christum remisit ad Tila-
tū Herodes, et ab eo ea ipsa die
cū prius inimici esset, sibi inui-

P cent,

cem reconciliati sunt.

Secundo: Iesum flagellis cædi iussit Pilatus: milites eundem spinis coronarunt, atq; purpura induerunt, deinde irridentes dicebant (Aue Rex Iudæorū) Et colaphos simul impingebant.

Tertio (exiuit ergo Iesus portās coronā spineā et purpureū uestimentū) & Pilatus (dicit illis Ecce homo) Pōtifices vero cōclama-
bant (Crucifige, crucifige eum.)

De Condemnatione & crucifixione
Iesu Christi. Ioan. 19.

Primo sedēs pro tribunali Pilatus, Christū iudicauit, et tradidit crucifigēdū, posteaquā nē gantes eum Iudæi suum Regem esse,

esse, dixerunt (Non habemus Regem nisi Casarem.)

Secundo: baiulavit Christus crucem suam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyrenaeus illam post eum ferre compulsus est

Tertio: Inter duos latrones crucifixus fuit a scripto titulo (Iesus Nazarenus Rex Iudeorum.)

De Mysterijs in Cruce factis.

Matth. 27. Luc. 23. Ioan. 19.

Primo: blasphemias pertulit in cruce (Vah qui destruis templum Dei &c. Descende de cruce.)

Et diuisa sunt vestimenta eius.

Secundo: Effatus est Dominus in cruce verba septem. Oras vide licet pro crucifigentibus: Latroni parcens: Matrem & Ioannem, sibi

P 2 mutuo

mutuo commendans: Exclamās
 (Sitio) Quādo aceto eum potauerūt,
 et deinde se à Patre dicēs de-
 relictum, postea (Consummatum
 est) Ac postremo (Pater in ma-
 nus tuas cōmendo spiritū meū.

Tertio: Sol obscuratus est, ipso
 expirante, & petra scissae sunt,
 aperta quoq; monumenta, et velū
 templi à summo ad infimā vsq;
 partem scissum. et latus lancea cō-
 fossum aquā et sanguinē effudit.

De Mysterio sepulture, Ibidem.

Primo: De Cruce sublatus est
 mortuus dominus per Ioseph,
 atque Nicodemum, in conspectu
 ipso Matris afflictissimæ.

Secūdo: Delatū est ad sepulchrū

CORV

corpus, unctum & inclusum.

Tertio: adhibiti sunt inibi custodes.

De Christi Resurrectione
& apparitione prima.

Primum: Apparuit Dominus Matri suæ, postquam resurrexit, cum dicat scriptura, quod apparuit multis. Licet. n. nominatim illā non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tāquā intellectū habētibus: ne alioqui iure audiamus illud. Adhuc et vos sine intellectu estis?

De Secunda Apparitione, Marc.
decimo sexto.

Primo: Sūmo mane ad monumentum profectæ sunt Maria Magdalena, Iacobi et Salome

Inter

inter se dicentes (Quis reuoluet nō
his lapidem ab ostio monumēti?)

Secundo: viderunt lapidem reuo-
lutum, & angeli dictum audie-
runt (Iesum quæritis Nazarenū
Crucifixū? Surrexit, nō est hic.)

Tertio, apparuit Mariæ Magda-
lenæ, quæ alijs digressis, iuxta se-
pulchrum restiterat.

De Apparitione tertia. Matt. ultimo.

Primo: redibant à monumen-
to mulieres cum timore simul
& gaudio ingenti, vt narrarent
discipulis, quicquid de Domini
resurrectione intellexerant.

Secundo: apparēs eis in uia Chri-
stus, ait (Aue) Et illæ accedē-
tes, ac prostrate ad pedes eius, ip-

sum

sum adorarunt.

211

Tertio: affatus est illas Dominus
(Nolite timere. Ite nuntiate fra-
tribus meis, ut eant in Galilæa,
ibi me videbunt.)

De Apparitione quarta. Luc. ultimo.

Primo: Audita Petrus ex
mulieribus Christi resurre-
ctione, cucurrit ad monumentū.

Secundo: introgressus sola vidit
lintheamina, quibus fuerat inuolu-
tum corpus.

Tertio: cogitā super his Petro,
Christus se ostendit, unde dice-
bant Apostoli (Surrexit Domi-
nus vere & apparuit Simoni.)

De Apparitione quinta ibidem.

Primo: duobus discipulis, dein
ceps apparuit, cum irent in

P 4 Emaus

Emaus, et de ipso colloquerentur.

Secundo: Redarguit eorum incredulitatem, & mysteria passionis, atq; resurrectionis ipsis exposuit. (O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus quæ locuti sunt Prophetæ. Non ne hæc oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam?)

Tertio: Rogatus, cum eis mansit, fractoq; ipsis pane disparuit, qui subito in Hierusalem reuersi, nunciauerunt Apostolis, quomodo vidissent eum, et in fractione panis agnouissent.

De Apparitione sexta. Ioã. uigesimo.

P*rimo: Discipuli omnes, præter Thomã, domi congregati erant,*

erant, propter Iudæorum metum
 Secundo: Ingressus ianuis clausis
 Christus (stetit in medio, & di-
 xit eis, pax vobis.)

Tertio: spiritum sanctum eis
 dedit, et ait (Accipite spiritum
 sanctum, quorum remisistis pec-
 cata, remittuntur eis, &c.)

De Apparitione septima.

Ibidem.

Primo: S. Thomas cum appa-
 ritioni prædictæ nõ interfuis-
 set, protestatus erat: (Nisi vide-
 ro, &c. non credam.)

Secundo: Post dies octo, iterum
 clausis ianuis obtulit se viden-
 dum Christus, & Thomæ dixit,
 infer digitũ tuũ huc, et vide etc.

P 5 &

et noli esse incredulus sed fidelis.

Tertio: Exclamauit Thomas
(Dominus meus et Deus meus.)
Cui subintulit Christus (Beati qui
non viderunt, et crediderunt.)

De Apparitione octaua Ioan. ultimo.

Primo: Palam se denuo fecit
Christus, piscantibus septem
discipulis, qui cum tota nocte nil
cepissent, iactum ad mandatum
eius rete (iã nō valebant illud tra-
here præ multitudine piscium.)
Secundo, per id miraculum, agno-
scens eum Ioannes, ait Petro (Do-
minus est) Qui cōfestim desiliēs
in mare ad Christum accessit.

Tertio: dedit eis, ut comederēt pa-
nē et piscē. Postea Petro an se di-
lige-

ligeret, ter interrogato, suū ouile
commendauit (pasce oues meas.)

De Apparitione nona. Marc. ultimo.

Primo: ex Domini mandato,
abeunt discipuli ad montem
Thabor.

Secundo: ijs apparens ille inquit.
Data est mihi omnis potestas, in
celo & in terra.)

Tertio: mittens eos ad prædican-
dum per vniuersum orbem sic
mandauit, (euntes ergo docete om-
nes gentes, Baptizantes eos in no-
mine patris & filij & spiritus
Sancti.)

De Apparitione x. i. Cor. 15.

DEinde visus est plusquam
quingentis fratribus simul.)

D

De Apparitione undeci-
ma. Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.

De Apparitione xij.

Apparuisse Christum etiam Iosepho ab Arimathia, legitur in hagiographis quibusdā, et verisimile est, atq; meditatiuū piū.

De Apparitione decima
tertia 1. Corint. 15.

Apparuit, & beato Paulo post Ascensionem. (Novissime autē omnium tāquā ab ortivo visus est et mihi) inquit ipse.

Apparuit etiā Patribus in limbo, quo ad animam, & postquā inde

inde educti sunt.

Denique resumpto corpore, apparebat passim discipulis, & cū eis crebro versabatur.

De Ascēsiōe Christi act. 1.

Primo: Postquā iam per dies quadraginta multoties se Christus Discipulis suis viuum exhibisset, (in multis argumentis &c. loquens eis de regno Dei.) Misit eos Hierosolymā, ut promissum sibi Spiritum sanctum, illic expectarent.

Secundo: Eduxit eos ad Oliueti montem. (Et videntibus illis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.)

Tertio: Iisdem in coelum suspiciē-
tibus

tibus dictum est per duos illos vi-
ros in vestibus albis assistentes,
Quos angelos fuisse credimus.
(Viri Galilæi, quid statis aspiciē-
tes in cœlum? Hic Iesus, qui assū-
ptus est à vobis in cœlum, sic ve-
niet, quemadmodū vidistis eum
euntem in cœlum.)

Regulę Aliquot, ad motus animę
quos diuersi excitant spiritus, discer-
nendos, ut boni solum admittantur,
& pellantur mali.

Duertēdū est: quod
potissimum conue-
niunt exercitijs pri-
mę hebdomadę.

Prima regula est: Quod illis,
qui facile peccāt leuāliter, &
peccatū peccato addūt, fere solet
ini-

inimicus noster, illecebras carnis,
 et sensuum delectationes obijce-
 re: ut eos teneat peccatis plenos,
 ac semper cumulū adaugeat. Spi-
 ritus vero bonus, è contrario, cō-
 scientiam illorum pungit assidue:
 & per synderesis rationisq; offe-
 cium, à peccando deterr et.

Secunda: Quòd alijs homini-
 bus, qui se à vitijs, et peccatis,
 purgandos curāt sollicite, et in ob-
 sequij diuini studio, magis ac ma-
 gis indies promouēt, immitit spi-
 ritus malignus, molestias, scru-
 pulos, tristitias, rationes falsas,
 et alias id genus perturbaticnes,
 quib. profectū illū impediāt. Spi-
 ritui autem bono, ex opposito, pro-
 prium,

prium consuetumque est: recte agentibus animum ac vires addere, consolari, deuotionis lachrymas ciere, illustrare mentem, et tranquillitatem dare: sublatis obstaculis omnibus, ut expeditius, alacriusque per opera bona semper ultra tendant.

Tertia: Quòd spiritualis, proprie consolatio, tunc esse noscitur, quando per internam quandam motionem, exardescit anima, in amorem Creatoris sui: nec iam creaturam vlam, nisi propter ipsum potest diligere. Quando etiam lachryme funduntur, amorem illum prouocantes: siue ex dolore de peccatis

tis profluant, siue ex meditatio-
 ne passionis Christi, siue alia ex
 causa qualibet, in Dei cultum, et
 honorem, recte ordinata. Postre-
 mo: consolatio quoque dici potest,
 fidei, spei, & charitatis, quodli-
 bet augmentum. Item letitia
 omnis, quæ animam ad cælestium
 rerum meditationem, ad studium
 salutis, ad quietem, & pacem
 cum Domino habendam, solet
 incitare.

Quartæ: Quod spiritualis, &
 cōtra desolatio nocari debet,
 quævis animæ obtenebratio, con-
 turbatio, instigatio ad res infi-
 mas, seu terrenas: omnis deniq;
 inquietudo, & agitatio, siue ten-
 tatio,

ratio, trahēs in diffidentia de salute: et spē, charitatēq; expellēs. Vnde se anima trīstari, tepescere, ac torpere sentit, et de ipsius Dei Creatoris sui clementia, prope desperare. Sicut .n. consolationi opponitur desolatio: ita etiā quæ ab vtraq; oriuntur cogitationes, sunt inter se prorsus oppositæ.

Quinta: Quod tempore desolationis, nihil deliberandū, aut innouandum est, circa propositum animi, aut vitæ statum: sed in eis perseuerandum quæ fuerāt prius constituta: puta præcedēte die, vel hora consolationis: Quæadmodum enim, dum fruitur quis consolatione illa, quam diximus,

ximus, non proprio suo, sed boni spiritus instinctu regitur: ita, obuersante sibi desolatione, agitur à malo spiritu, cuius instigatione nihil unquam recte conficitur.

Sexta: Quòd tamen si desolatio sine affectus homo priora sua consilia minime debet immutare: expediet tamen prouideri, & suggeri ea, quæ contra desolationis impulsum tendunt: qualia sunt, insistere orationi, & meditationi, cum discussione sui, ac poenitentia aliquid assumere.

Septima: Quòd quoadiu premimur desolatione, cogitadū est, nos interī relinqui à domino nobis ipsis, probationis causa, ut per na

Q 2 tura

turales quoque vires, insultibus inimici nostri obsistamus. Id quod possumus haud dubie, adstante nobis iugiter praesidio diuino: licet tunc nequaquam sentiantur, eò quod feruorem pristinum charitatis Dominus subtraxerit: relicta nihilominus gratia, quæ ad bene operandum, & ad consequendam salutem, satis esse queat.

Octaua: Quòd hominem temptatione pulsatum, mire inuat patientiæ seruandæ studium: ut quæ vexationibus huiusmodi proprie opponitur, et è diametro resistit. Accersenda etiam spes est, et cogitatio, ad futura breui

con-

consolationis : si præsertim per sanctos conatus, in sexta regula signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona: Quòd causa desolationis tres sunt præcipuæ. Prima: Quia propter nostram in spiritualibus studijs, seu exercitijs tepiditatem, atque ac ediam, cõsolatiõe diuina merito priuamur. Secunda: Vt probemur quinã sumus: & quomodo in Dei seruitium, & honorem, absq; præsen- te quodam consolationum donorumque spiritualium stipendio, nosmet impèdimus. Tertia: Vt certi plane simus nostrarum virium non esse, vel acquirere, vel

Q 3 reti-

retinere feruorem deuotionis, ue
hementiam amoris, abundantiam
lachrymarum, aut aliam quam
libet in eam consolatione: sed
omnia hæc gratuita esse Dei do-
na: quæ si vendicemus nobis, ut
propria, superbiæ & vanæ glo-
riæ crimen, non sine salutis gratiæ
periculo, incursumus.

Decima: Quod fruëti homini
consolatione, prospiciendum
est, quo se pacto gerere poterit,
desolatione deinceps occurrente:
ut iam inde acrimoniam, & ro-
bur animi mature comparet, ad
impetum eius reprimendum.

Vndecima: ut ille idē, affluē
te consolatione seipsum de-
pri-

primat, ac vilefaciat quātum po-
 test: reputando secū: quām imbel-
 lis, quāmq; ignauus esse appare-
 bit, desolatiōe impugnāte: nisi per
 gratia et cōsolatiōis diuinæ spē,
 cito subleuetur. Contra vero ille,
 quem desolatio molestat, aestima-
 re debet cū Dei gratia, se posse
 plurimum, facileque aduersarios
 suos omnes deuicturum esse: dum
 modo in Dei virtute collocet spē
 suam, et animum suū corroboret.

Dodecima: Quòd hostis no-
 ster, naturam et morē mulie-
 brem refert, quoad imbecillitatē
 viriū, & animi peruicaciā. Nā
 sicut fœmina cum viro rixans, si
 hunc conspexerit, erecto & con-

24 Stanti-

Stanti vultu sibi obsistere, abijctis
 illico animū, ac terga vertit: sin
 vero timidum fugacemque esse
 animaduernerit, in extremā sur-
 git audaciam, & illum ferociter
 inuadit. Itidem consuevit demō
 animo & robore plane destitui,
 quoties spiritualemente athletā, cor-
 de imperterrito, ac fronte ardua
 tētationibus videt reluctari: Sin
 autem trepidet, ad primos impe-
 tus sustinendos, et quasi animum
 despondeat: nulla est bestia super
 terram, inimico illo tunc effera-
 tior, acrior, & pertinacior in ho-
 minem: vt cum pernicie nostra,
 malignæ obstinat & q̄; mentis suæ
 desiderium adimpleat.

Deci

Decima tertia: Quòd idē ini-
micus noster morem inse-
quitur nequissimi cuiuspiā ama-
toris, qui puellā honestorum pa-
rentum filiam: vel vxorem viri
alicuius probi, volens seducere,
summopere procurat, vt verba,
& consilia sua occulta sint: nilq;
reformidat magis ac ægre fert,
quàm si puella patri suo, vel
vxor marito, illa patefaciat: cum
sciat hoc pacto de votis, et conati-
bus suis actum esse. Ad eundem
modum obnixè jatagit diabolus:
vt anima, quam circumuenire cu-
pit, ac perdere, fraudulentas suas
suggestiones teneat secretas. In-
dignatur vero maxime, & gra-

Q 5 ussi

missime cruciatur, si cui vel confessionem audienti, vel spirituali homini, molimina sua detegantur: à quibus ita excidere se funditus intelligit.

Decimaquarta: Quòd solet etiam aduersarius imitari aliquè belli ducè: qui obsessam arcè expugnare, atq; depraedari cupiens, explorata prius natura, et munitione loci, debiliorem partè aggreditur. Sic nimirù, et ille circumcivit animam, et callide inquirit, quarumnà virtutù præsidys, moralium scilicet, aut theologicarù, ipsa vel munita, vel destituta sit: eaq; potissimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac sub-

uer-

uertere nos sperat, quam in nobis
minus ceteris firmatam, custo-
ditamque esse praeuiderit.

Regule Alia utiles ad pleniorum spi-
rituum, discretionem & secundae heb-
domadae potissimum conuenientes.

Rima est: Quod pro-
prium est Dei, et An-
geli cuiusque boni,
veram infundere spi-
ritualem letitiam, animae, quam
mouent, sublata tristitia, & per-
turbatione omni, quam ingressit
demon: cum hic è contrario, so-
phisticis argumentis quibusdam,
veri speciem prae se ferentibus, le-
titiā illam, in anima repertam,
oppugnare soleat.

Se-

Secunda: Solius est Dei, consolarī animam, nulla præcedente cōsolationis causa: cum sit hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, & illā, in amorem sui totam conuertere, trahere, et mutare. Causam vero præcedere nullam tunc dicimus quando nec sensibus nec intellectu, neque voluntati nostræ, quicquam obiectū est, quòd eiusmodi consolationem causare, ex se possit.

Tertia: Quoties præcessit cōsolationis causa, auctor eius potest existere tã malus Angelus, quàm bonus sed ad fines tendunt contrarios: bonus quidem, vt anima in boni cognitione, & ope-

operatiōe magis proficiat: malus
autē vt male agat illa, et pereat.

Quarta: Id moris est spiritui
maligno, vt in lucis An-
gelum transfigurans sese, cogni-
tis pijs animæ votis, primum obse-
cundet, mox inde ad peruersa sua
desideria, illam allicitat. Simulat
etenim ab initio, bonas sanctas-
que hominis cogitationes sequi, et
fouere: at deinde in occultas falla-
ciarum suarum pedicas, paulatim
tractum illaqueat.

Quinta: Sedulo & accurate
excutiendæ sunt cogita-
tiones nostræ, circa principium,
medium et finem suum: quæ tria
si recte se habeant, angeli boni
argu-

argumentū est, cogitationes illas
 suggerentis: sin autē per discursum
 mentis, aliquid offertur vel
 sequitur, quòd ex se malū sit, vel
 auocet à bono, vel ad minus bonū
 impellat, quàm animus, prius quæ
 rēdo sequi decreuisset: uel animū
 ipsā defatiget, angat, ac perturbet
 sublatā quæ prius aderat quiete,
 pace, et tranquillitate, euidēs
 tunc erit indicium, auctorem esse
 cogitationis eiusmodi, spiritū ma-
 lignum: ut pote utilitati & sa-
 luti nostræ semper aduersantem.

Sexta: Quoties cōtingit in aliis
 qua suggestionē, deprehēdi ho-
 stē ex cauda sua serpentina i. l. est
 sine malo quē semper nobis insi-

naa-

nuare studet: tunc plurimum iu-
 nat reuoluere discursum totū, &
 rotare, quid ab initio prætexue-
 rit bonæ cogitationis: & quō
 præcedētē spiritualis gustus sua-
 uitatem, et animi serenitatem, se
 sim amouere, ac venenum suū in-
 fundere tētarit: vt per huiusmodi
 experimētū, cognitæ illius frau-
 des, facilius deinceps caueātur.

SEptima: eorum, qui promouēt
 in bono salutis, animis se insi-
 nuat vterq; spiritus diuerso mo-
 do: bonus quidem leniter, placi-
 de, ac suauiter: sicut aquæ stilla in
 spongiam illabens: malus vero
 duriter, implacide, et violenter,
 cum strepitu quodā, sicut imber
 deci.

decidens in petram: illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppositum prorsus usu venit. Cuius sane diversitatis ratio est, quatenus Angelo virilibet, similis est uel dissimilis animæ ipsius dispositio. Si enim contrariam sibi eã, alteruter spiritus inuenerit, cum strepitu & pulsu, qui facile aduertitur, ei se coniungit: Si conformem vero, tãquam in propriam et apertam domum subit cum quiete.

Octava: Quoties sine prauia ulla causa cõsolatio nobis adest: quamuis ei, tãquam diuinitus immissa, ut supra dictũ est, nihil fallaciæ subesse possit: debemus tamen

tamen attente, ac solícite distinguere, præsens consolationis tempus, à proximo sequente, in quo anima feruet adhuc, & fauoris diuini, nuper accepti sentit reliquias. Nam posteriore hoc tempore, frequenter accidit, vt vel ex habitu, discursu, & iudicio proprio, vel ex boni aut mali spiritus instinctu, aliqua sentiamus, vel deliberemus: quæ cū ab ipso Deo, citra medium non emanent, solerti indigent discussione, priusquam recipiant assensum, vel in opus veniant.

R Re-

Regulæ nonnullæ, in di-
 stribuendis eleemosy-
 nis seruandæ.

Prima: Si quid ero-
 gare libeat in homi-
 nes genere, vel ami-
 citia coniunctos, er-
 ga quos sentitur procliuor affe-
 ctus: Attendendæ erunt regulæ
 quatuor, quas ex parte circa ele-
 ctiones cõmemorauimus. Earum
 itaq; prima hæc est: vt affectus
 erga tales meus, recta proueniat
 ex amore Dei: quẽ certe amorem
 debeo sentire in me, vt radicẽ esse
 & causam cuiuscunq; meæ affe-
 ctionis, erga cognatos, & ami-
 cos oēs: ac operã dare, vt in hoc
 præ-

239
præsenti negotio, præcipua car-
tio elucescat.

Secunda: Vt considerẽ, si quis
Salter cui parem mecum statũ,
seu perfectionis gradum optẽ, me
consulat super negotio istiusmo-
di, quam ego illi erogationis fa-
cienda, dictaturus sim rationem:
Hac igitur & me uti par est.

Tertia: Vt cogitem, si mihi,
vitæ nunc exitus instaret:
quid in hac re egisse vellẽ potissi-
mum. Ita ergo agendum in præ-
sentia decernam.

Quarta: Vt prospiciã simili-
ter, quid mallẽ in die iudicij
à me fuisse super his trãfactũ: Id
quodet nũc citra dubiũ præeligã.

R 3 Quin

Quinta: ut quoties ad perso-
nas, mihi humano aliquo
vinculo coniunctas, affectum
meum sentio magis inclinare, re-
gulas quatuor prædictas sedulo
expendam, & iuxta eas exami-
nem affectum: nihil de eleemosy-
na seu distributione facienda co-
gitans, donec ab animo, si quid
non rectum inest, remouero.

Sexta: Quauis facultates di-
uino cultui, & vsui ecclesia-
stico dicatae, citra culpam assumi
possint distribuenda ab eo, qui ad
hoc ministerium sit vocatus: cum
tamen plurimis, in determinan-
da proprijs suis sumptibus iusta
portione, soleat de excessu scrupulus

pulus incidere: operæ pretium est iuxta regulas superiores, vitæ suæ statum recte disponere.

Septima: Propter rationes dictas & alias plerasquæ, in administrandis ijs, quæ ad propriam personam, conditionem, domum, aut familiam pertinet: optimum ac securissimum est unicuique, di-
 stributionis curam subeunti, ut suæ subtrahat commoditati, quantum potest: ac seipsum proxime conformet ad exemplar domini nostri **IESV CHRISTI**, summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginensi concilio, in quo interfuit S. Augustinus, decretum fuit, supellectilem

R 3 Epif.

Episcopi, vilem ac pauperem de-
 bere esse. Hoc idem in quolibet
 statu seu uitæ genere prouideri cõ-
 uenit, habita interim ratione
 personarum et statuum ipsorum,
 sicut in matrimonio exemplum
 præbent S. Ioachimus, et S. An-
 na, qui diuisis per annos singulas
 facultatibus suis in tres partes,
 pauperibus vnã erogabant, al-
 teram dicabant in templi, & di-
 uini cultus ministerium, & ter-
 tiam postremo necessitati suæ re-
 seruabant.

Que-

Quædam, notatu digna,
de scrupulis, quos ani-
mę demon iniicit,
dignoscendis.

Rimū: Vulgo scrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrij motu & iudicio, aliquid concludimus peccatum esse, cum peccatum nō sit: veluti si quis animaduertēs se crucem, ex paleis humi figuratam, in transitu calcasse, crimini sibi vertat. Hoc autem non scrupulus proprie, sed iudiciū potius erroneum vocari debet.

R 4 Se.

Secundum: Scrupulus proprius
 dicendus est: quoties post cal-
 catam crucem eiusmodi, vel post
 cogitationem, loquelam, aut ope-
 rationem aliquam, oboritur no-
 bis extrinsecus, peccati admissi
 suspicio: Et quanvis altera ex-
 parte veniat in mētē, nos minime
 peccasse, ambiguitatē tamen quā-
 dam, atque animi perturbationē
 sentimus, a demone videlicet ob-
 trusam.

Tertium: Prior scrupuli spe-
 cies, improprie sic dicti,
 prorsus abhorrenda est, ut erro-
 ris plena. Posterior vero, per tem-
 pus aliquod (dum praesertim re-
 cens est vitæ melioris institutio)

ani-

209
animam rebus spiritualibus uacā-
tem, non parum iuuat, cum eam
mirum in modum purget, atque
ab omni peccati specimine abdu-
cat: iuxta illud Diui Gregorij.
Bonarum mentium est, ibi culpā
agnoscere, ubi culpa non est.

Quartū: Callide obseruare
solet inimicus, qualis nani-
sit animæ cuiusuis consciētia cras-
sior ne, an deliciarior. Et si quam
iuuenit deliciarior, multo quoque
deliciarior effidere nititur, &
in extremum quendam redigere
anxietatis gradum, ut sic misere
turbatam, à profectu spirituali
tandem deiciat. Puta si animam
nouerit, quæ peccato nulli consen-
R 5 tiat,

tiat, mortali, siue veniali, immo
 ne umbrā quidē (vt sic dicamus)
 volūtarij peccati sustinere queat,
 tunc, quoniam non potest veram
 peccati rationem illi obijcere, eò
 satagit adducere, vt peccatum si-
 bi esse credat, quod reuera nō est,
 cuiusmodi est, de verbo aliquo,
 vel cogitatiuncula repētina. Cras-
 sam è diuerso animā, seu consciē-
 tiam, reddere crassiolem studet:
 vt, quæ negligebat prius uenialia
 peccata, mortalia quoq; nūc parū
 curet, ac in dies minus respiciat.

Quintū: Vt anima progredi
 valeat in via spiritali, ad il-
 lius partis oppositū tēdat necesse
 est, in quam inimicus tendat per-
 tra-

trahere: ut si laxiorem iste conscientiam facere adnititur, faciat illa strictiorem: aut relaxet contra, si demon nimium velit restringere. Sic. n. continget vitatis extremæ utriusq; partis periculis, animã ipsã in medio quodã quieto, et securo statu iugiter manere.

Sexta: Quotiescunque homini dicere, aut agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiæ usu, vel maiorum nostrorum sensu, nõ dissonat, quodque tēdit in Dei gloriã, obuiat extrinsecus suggestio dissuadens, ne dicat, aut agat illud propositum: adducta vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cuiusvis, fucata quadam ratione: Tunc ad Deum

eleu

200
elevator mens est, sique appa-
reat, ad eius gloriam spectare di-
ctum aut factum eiusmodi, vel
certe contrarium non esse, tenden-
dum recta erit, aduersus talens
cogitationem, atque obstrepenti
nobis inimico, respondendum cu-
diuo Bernardo: Nec propter te
coepi, nec propter te finiam.

Regulæ Aliquot seruandæ,
vt cum orthodoxa Ec-
clesia vere sentiamus.

Rima: Sublato pro-
prio omni iudicio, te-
nendus est semper,
paratus promptusq;
animus, ad obediendū veræ Chri-
sti

Si sponsa, ac sancta Matri nostra, quae est orthodoxa, catholica, & Hierarchica Ecclesia.

Secunda: Laudare conuenit solitam fieri sacerdoti, confessionem peccatorum, & Eucharistiae sacrae sumptionem, annuam ut minimū, cum sit laudabilius, octauo quoque die, aut semel saltem in mense quolibet: seruatis interim conditionibus debitis, Sacramentum ipsum suscipere.

Tertia: Commendare Christi fidelibus, ut frequenter, ac deuote, Missae sacrum, seu sacrificium audiant. Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, et prolixas pre-

ces in

ces in tēplis, vel extra tēpla reci-
 eandas, tempora etiam probare,
 determinata officijs diuinis, &
 precationibus quibuscunque: ut
 sunt, quas vocamus horas cano-
 nicas.

Quarta: Laudare plurimum
 religionum status: atque
 celibatum seu virginitatem, ma-
 trimonio præferre.

Quinta: cōprobare vota reli-
 giosorum de seruanda casti-
 tate, paupertate, obediētiaq; per-
 petua, cū alijs perfectionis, et su-
 pererogationis operibus. Vbi obi-
 ter notandum est, quod cum voti
 ratio, ad ea pertineat, quæ ad per-
 fectionem ducunt vitæ Christia-

na: de alijs, quæ ab ipsa perfectione potius auertunt, vt de negotiatione, vel matrimonio, votu nulloquam emittendum sit.

Sexta: Laudare præterea reliquias, venerationem, et inuocationem Sanctorum. Item stationes, peregrinationesque pias: indulgentias, iubilæa, candelas in templis accendi solitas, et reliqua huiusmodi, pietatis, ac deuotionis nostræ adminicula.

Septima: Extollere abstinentiæ ac ieiuniorum usum: vt quadragesimæ, quatuor temporum, vigiliarum, sextæ feriæ, sabbati, aliorumque pro deuotione susceptorum. Itē spontaneas afflictiones sui, quas
pœni-

pœnitētias dicimus: non internas
solum, sed etiam externas.

Octava: Laudare insuper tem-
plorum extructiones, atque
ornamenta: nec non imagines,
tanquam, propter id quod repræ-
sentant, iure optimo venerandas.

Nona: confirmare maximo
Nomina Ecclesiæ præcepta:
nec impugnare vlllo modo: sed cō-
tra impugnātes, quæ sitis vndiq;
rationibus prompte defendere.

Decima: Patrum etiam, seu su-
periorum decreta, mandata,
traditiones, ritus, & mores, stu-
diose probare. Licet autem nō re-
periatur vbiq; ea, quæ deberet
esse, morum integritas: si quis ta-

MCM

men, vel in publica concione, vel
 in populari commercio, ipsis oblo-
 quitur, generat potius damna &
 scandala, quàm aliquid afferat
 remedij, aut vtilitatis, cum nihil
 aliud sequatur, nisi exasperatio;
 & obrectatio populi, aduersus
 Principes, ac Pastores suos. Tem-
 perandum est igitur, ab isto inue-
 etiuarum genere. Verum tamen,
 sicut damnosum est, primates ip-
 sos absentes, apud populum alla-
 trare, atque proscindere: Ita rur-
 sus priuatim admonere eos, qui si
 velint, mederi huic malo possunt,
 operapretium videtur fore.

VNdecima: Doctrinam sa-
 cram plurimi facere: tum
 S eam,

*ſã, quæ poſitiua dici ſolet, tum,
 quæ ſcholæſtica. Sicut enim ſan-
 ctis Doctõribus antiquis Hiero-
 nymo, Auguſtino, Gregorio, et
 conſimilibus, ſcopus fuit ad amo-
 rem, & cultum Dei amplecten-
 dum, animos mouere: ita peculiã-
 re eſt Beato Thomã, Bonauentu-
 rã, Magiſtro ſententiarum, &
 alijs recetioribus Theologis, dog-
 mata ad ſalutem neceſſaria exa-
 ctius tradere, atq; definire: prout
 cõuenit ſuis tẽporibus, et poſteris,
 ad errores hæreſum cõfutandos:
 Siquidem Doctõres huiusmodi,
 vt ſunt tempore poſteriores, non
 ſolum ſcripturæ ſacræ intelligen-
 tiã præditi ſunt, et veterũ autoriũ*

inuan-

inuantur scriptis: sed etiam, cum
 influxu diuini luminis conciliorū
 sanctionibus, decretis, & varijs
 Ecclesiæ sanctæ cōstitutionibus,
 ad salutis nostræ subsidium, fo-
 liciter vtuntur.

Dodecima: Culpabilis est, *
 ac vitanda hominum, qui
 adhuc in terris viuunt, (quantū
 uis laudabilium) comparatio, cū
 Sanctis, et Beatis: dicendo. Iste
 est doctior sancto Augustino:
 Ille est alter S. Franciscus:
 Aequalis est Paulo sãctitate, aut
 aliqua virtute, nō est inferior. etc.

Decima tertia: Deniq; ut ipsi
 Ecclesiæ catholicæ omnino
 unanimis, conformesque simus,
 S. & siquid,

si quid, quod oculis nostris appa-
ret album, nigrum illa esse diffi-
niverit, debemus utidem, quod ni-
grum sit, pronunciare. Indubita-
te namque credendum est, eundē
esse Domini nostri Iesu Christi,
& Ecclesie orthodoxe, Sponsae
eius, spiritum, per quē guberna-
mur, ac dirigimur ad salutē: neq;
alium esse Deum, qui olim tradi-
dit decalogi praecepta, et qui nūc
temporis, Ecclesiam Hierarchi-
cam instruit, atque regit.

Decima quarta: Aduerten-
dum quoque est, quanquam
* verissimum sit, nemini continge-
re salutem; nisi praedestinato:
circumspecte tamen super hoc lo-
quendum

quendum esse: ne forte gratiam
 seu prædestinationem Dei, nimis
 extendentes, liberi arbitrij vires,
 & operum bonorum merita, ex-
 cludere velle videamur: vel
 conuerso, ne plus æquo hisce tri-
 buentes, illis interim derogemus.

DECIMA quinta: Similem ob
 causam, frequens de præde-
 stinatione sermo, habendus non
 est: sique incidat nonnunquam,
 ita temperari decet: vt nulla ple-
 bi audienti, detur occasio erroris,
 ac dicendi: si de salute mea, uel dā-
 natione iam definitum est, siue
 male siue bene agam, aliter eue-
 nire non potest: vnde solent mul-

S 3 ti-

ti opera bona negligere, & alia
subsidia salutis.

DECIMA sexta: Accidit etiã
non raro, vt, ex inmodica
fidei prædicatione, et laude, adie
cta distinctione, aut explicatio
ne nulla, ansam arripiat populus,
torpescendi circa bona quælibet
opera: quæ fidẽ præeũt, aut sequũ
tur, charitatis nexu efformatã.

DECIMA septima: Neq; itidẽ,
prædicandæ, & inculcandæ
gratiæ Dei vsque adeo insistendũ
fuerit: vt serpere inde possit audi
torũ animis læthalis error, nega
ta liberi arbitrij nostri facultate.
De gratia ergo ipsa diffuse quidẽ
loqui fas est, Deo, aspirante: sed

qua-

quatenus in gloriam eius vberio-
rem redundat: idque iuxta modū
conuenientem, nostris praesertim
temporibus, tam periculosis: ne
liberi arbitrij vsus, & operū
bonorum efficacia tollatur.

DECIMA OCTAUA: Quamuis sū-
me laudabile sit atque vtile,
ex dilectiōe pura, inseruire Deo:
nihilominus tamen, valde cōmē-
dandus est Maiestatis diuinae ti-
mor. Neq; porro is timor solum,
quem filialē appellamus: qui pius
est, ac sanctus maxime: verū etiā
alter, seruilis dictus. Quippe, qui
homini vtilis est admodū, et se-
penumero necessarius: vt à morta-
li peccato, quādo icidere cōtingit,

S 4 resur

resurgere prompte studeamus, a quo, dum erimus immunes, atq; alieni, facilius patebit ascensus ad timorem illum filialem, Deo penitus acceptum, qui nobis, cum ipso Deo unionem amoris prestat, & conseruat.

Quæ ab alijs impressis Exercitiorû exemplis variant, ex utroque nostro exemplari manuscripto: In mysterijs autem uite Christi, etiam ex editione uulgata, emendata sunt.

LAVS DEO

*Breuis index eorum, quae hoc
libro continentur.*

Confirmatio exercitiorum
Pauli tertii pag. 3.

Testimonia eorum, quibus cen-
sura exercitiorum est com-
missa. 12.

Præfatio ad Lectorem. 15.

Annotationes, vt iuuari possit
& is, qui tradit, & is, qui ac-
cipit exercitia. 19.

Prima hebdomada.

Principium, seu fundamen-
tum. 43.

Examen particulare. 45.

Examen generale. 50.

Examinis generalis modus. 60.

Confessionis generalis, & com-
munionis usus. 61.

Pri-

Primum exercitium secundum tres animæ potentias circa tri- plex peccatum.	63.
Secundum exercitium de pes- catis.	72.
Tertium exercitium, repetitio vtriusque cum tribus collo- quijs.	77.
Quartum simile.	79.
Quintum de inferno.	80.
Exercitiorum temporis distri- butio.	83.
Additiones ad exercitia melius agenda.	84.
De pœnitentia, seu afflictione corporis.	89.
Notanda alia quatuor.	91.
<i>Hebdomada secunda.</i>	
Contéplatio Regni Christi.	95.
Primæ diei meditatio prima de Incar-	

Incarnatione.	101.
Contemplatio secunda de Na- tiuitate.	107.
Tertia, repetitio vtriusq;.	110.
Quarta similis.	111.
Quinta, applicatio sensuum ad predictas.	ibidem.
Annotationes quinque.	113.
Secundæ diei cōtēplationes.	118.
Tertiæ diei.	119.
Præliudium considerationis sta- tuum diuersorum.	120.
Quartæ diei meditatio de duo- bus vexillis.	122.
Eiusdem diei meditatio de tri- bus hominum classibus.	129.
Quintæ diei 6. 7. vsq; ad 12.	133.
Annotationes tres.	135.
Tres modi humilitatis.	137.
Præliudium ad electionem fa- facien.	

faciendam .	139.
Introductio ad eligendarum re- rum notitiam .	141.
De tempore triplici ad electio- nes faciendas .	144.
Modus prior bonæ electionis faciendæ.	146.
Modus Posterior.	149.
De emendatione, seu reforma- tione vitæ status.	151.
<i>Tertia hebdomada.</i>	
Contemplatio prima de cœna Domini.	153.
Secūda: de gestis post cœnam, & in horto.	158.
Notanda quatuor.	160.
Secunda die, 162. tertia. & 4. 163. quinta & 6.	164.
Septima, cū annotationib ⁹ .	165
Regulæ ad victū réperādū.	167
	<i>Quar.</i>

Quarta hebdomada.

Contemplatio prima de Resur- rectione	172.
Annotationes aliquæ.	175.
Contemplatio ad amorem spi- ritualem excitandum.	180.
Modi tres orandi: primus;	185
Secūdus. 190. eius regulæ. 192	
Tertius. 194. eius regulæ. 195.	
<i>Vita D. N. Iesu Christi. mysteria.</i>	
Notandum.	196.
De Annunciatione.	197.
De Visitatione.	198.
De Natiuitate.	199.
De Pastoribus.	200.
De Circuncisione.	201.
De tribus Magis.	ibidem.
De Præsentatione.	202.
De fuga in Aegyptum.	203.
De Reditu.	204.
	<i>Vita</i>

Vita Domini ab anno. 12. vsq;	
ad. 30.	ibidem.
De ascensu in templum.	205.
De baptismo.	206.
De tentatione.	ibidem.
De Apostolorū vocatione.	207.
De primo miraculo.	208.
De fugatis negotiatoribus pri-	
mum.	209.
De sermone Xpi in mōte.	210.
De sedata maris tēpestate.	211.
De ambulatiōe sup aquas.	212.
De missis ad p̄dicandū Apo-	
stolis.	213.
De cōuersiōe Magdalena.	214.
De quinque millium refectio-	
ne.	215.
De Transfiguratione.	216.
De Lazari suscitatione.	217.
De cœna Bethania.	218.
	De

De die palmarum .	ibidem.
De prædicatione in tēplo.	219.
De cœna vltima.	ibidem.
De mysterijs post cœnam , & in horto gestis.	221.
De comprehensione Christi, & traductione ad Annam.	222.
De gestis in domo Caiphę.	223.
De Christi apud Pilatum accu- satione.	224.
De transmissio Christo ad Hero- dem.	225.
De reuersione ab eo ad Pila- rum.	ibidem.
De condemnatione , & crucifi- xione.	226.
De mysterijs in cruce factis.	227.
De mysterio sepulturæ.	228.
De Christi resurrectione, & ap- paritione prima.	229.
	De

De secunda ibidem . Detertia.	
230. De quarta.	231
De quinta ibi. De sexta .	232
De septima.	233.
De Octaua 234. De Nona &	
Decima	235.
De vndecima Duodecima &	
Decima tertia	236.
De Ascensione.	237.
Regulę ad motus animę discer-	
nendos.	238.
Regulę vtilis ad pleniorē spi-	
rituum discretionem.	251.
Regulę in distribuēdis eleemo-	
synis.	258.
De scrupulis dignoscēdis.	263.
Regulę seruandę, vt cū ecclesia	
sentiamus.	268.

Exercitia spiritualia.
R. Admodum in Christo
Patris nostro, M. Ignatio
de Loyola Societatis
Jesu Inuitore et
primo Generali Præ-
posito, auctore

Burgis
Apud Philippum Ianson
cum licentia superiorum
1574

Provincia Italiana della
Fondazione del Sacro
Seminario
Cassino in Terra di
Cassino

5012

ANUM

2

08

ARATE

Ex dono P. D. Theodori
Placentini Hieronymachi
Cryptoferratenis Novitiorum
Magistri anno 1163 3.
non Aprilis: modo Ab.
in eodem Monasterio

Prima editio hujus libelli
prodit Romae an. 1568

Secunda Coimbrice in
Lusitania

an. 1573

Tertio Viennae

" 1569

Quarta Burgos

" 1574

Quinta i.e. praesens

Romae

an 1576

Cfr. Monumenta Ignatiana etc. Series II^a

pag. 408

Fondo librario antico dei Gesuiti italiani
www.fondolibrarioantico.it

ALOISIANU

A.2

438

GALLARAT